

Tilinpäätösanalyysi Kuljetusliike Aulis Selenius Oy 2006-2010

Veera Rasela

Opinnäytetyö

Liiketalouden koulutusohjelma

21.5.2012

Koulutusohjelma

<p>Tekijä tai tekijät Veera Rasela</p>	<p>Ryhmätunnus tai aloitusvuosi 2009</p>
<p>Raportin nimi Tilinpäätösanalyysi Kuljetusliike Aulis Selenius Oy 2006-2010</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 40 + 20</p>
<p>Opettajat tai ohjaajat Kai Pietilä</p>	
<p>Tilinpäätösanalyysi palvelee sekä yritystä että sen sidosryhmiä. Erikokoisilla yrityksillä, sekä erilaisilla sidosryhmillä saattaa kuitenkin olla hyvinkin erilaiset tarpeet ja odotukset tilinpäätösanalyysin sisällön suhteen. Tästä syystä onkin erityisen tärkeää valita kulloinkin käytettävät tunnusluvut tarkkaan, on syytä valita tunnusluvut jotka palvelevat parhaiten kyseistä yritystä.</p> <p>Tilinpäätösanalyysi laaditaan yrityksen virallisen tilinpäätöksen, sen liitetietojen ja muun käytettävissä olevan informaation pohjalta. Analyysin lähtökohtana on pidettävä sitä, että tilinpäätös on laadittu voimassa olevien lakien ja asetusten mukaan. Tilinpäätökseen liittyviä lakeja ovat kirjanpitolaki ja -asetus, useat verotukseen vaikuttavat lait sekä osakeyhtiön ollessa kyseessä myös osakeyhtiölaki.</p> <p>Virallinen tilinpäätös ei ole sellaisenaan vertailukelpoinen eri yritysten kesken. Jotta tilinpäätösaineistosta saadaan eliminoitua kirjanpidolliset harkinnanvaraisuudet, tulee tilinpäätös oikaista. Oikaistun ja virallisen tilinpäätöksen kaavat poikkeavat jonkin verran toisistaan. Oikaisun avulla erikokoiset ja joissakin tapauksissa eri toimialoilla toimivat yritykset saadaan vertailukelpoisiksi. Oikaistusta tilinpäätöksestä laskettujen tunnuslukujen avulla voidaan verrata joko eri yrityksiä tai yritystä tietyn ajanjakson sisällä.</p> <p>Kuljetusliike Aulis Selenius Oy on vuonna 1976 perustettu kuljetusalan yritys. Yritys toimii lähinnä ulkomaanliikenteessä. Tilinpäätösanalyysin tavoitteena on selvittää yrityksen taloudellista tilaa ja sitä kuinka yritys on selvinnyt muutaman vuoden takaisesta talouden taantumasta.</p>	
<p>Asiasanat Tilinpäätösanalyysi, tunnusluvut, tuloslaskelma, tase.</p>	

Degree programme

<p>Authors</p> <p>Veera Rasela</p>	<p>Group or year of entry</p> <p>2009</p>
<p>The title of thesis</p> <p>Analysis of Financial Statements Case: Kuljetusliike Aulis Selenius Oy 2006-2010</p>	<p>Number of pages and appendices</p> <p>40 + 20</p>
<p>Supervisor(s)</p> <p>Kai Pietilä</p>	
<p>An analysis of financial statements serves both the company and its interest groups. Different sized companies and different interest groups may have different kinds of needs and expectations for the analysis of financial statements and for the results. For this reason it is very crucial that the key figures are carefully selected to meet the needs of the company in question.</p> <p>Analysis of financial statements is always based on the company's formal financial statement, notes to the accounts and other available information. When composing the analysis of financial statements one must assume that the formal financial statement is created following active laws and regulations. Laws that regulate financial statements in Finland are accounting legislation, several tax related acts and when an incorporated company is in question laws that relate to incorporated companies.</p> <p>A formal financial statement as such is not comparable between companies. In order to eliminate possible discrepancies in the financial statement it must be adjusted. The adjusted and the formal financial statements are slightly different. After adjustments different sized companies, and in some cases companies that operate in different fields, can be compared to one another. With key figures that are calculated based on the adjusted financial statement one can compare either several companies to one another or examine one company's financial state in a period of time.</p> <p>Kuljetusliike Aulis Selenius Oy is established in 1976 and it operates in transport business. The company has operations mainly across Europe, not just in Finland. The purpose of the analysis of financial statements is to make an impression of the financial state that the company is in and how they have survived the recent recession.</p>	
<p>Key words</p> <p>Analysis of financial statements, key figures, income statement, balance sheet.</p>	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön tavoite	1
1.2	Opinnäytetyön rakenne	2
1.3	Tutkimusmenetelmä	2
2	Tutkimusmenetelmän valinta	3
3	Tilinpäätösanalyysi	4
3.1	Tilinpäätösanalyysin merkitys sidosryhmille	5
4	Tilinpäätös	7
4.1	Tuloslaskelma	7
4.2	Tase	8
4.3	Rahoituslaskelma	8
5	Tilinpäätöstietojen oikaiseminen	9
5.1	Tuloslaskelman ja taseen oikaisutoimenpiteet	9
5.2	Tilinpäätösoikaisujen tavoitteet	13
6	Prosenttimuotoinen tilinpäätös ja Trendianalyysi	14
7	Tunnusluvut ja niiden tulkinta	15
7.1	Tunnuslukujen reliabiliteetti ja validiteetti	16
7.2	Kannattavuuden tunnusluvut	16
7.2.1	Käyttökate (EBITDA) ja käyttökate-%	17
7.2.2	Nettotulos-%	17
7.2.3	Kokonaispääoman tuotto% (ROA, Return on assets)	18
7.2.4	Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI, Return on Investment)	18
7.3	Vakavaraisuuden tunnusluvut	19
7.3.1	Omavaraisuusaste-% (Equity to Assets)	20
7.3.2	Käyttöpääomaprocentti	21
7.4	Maksuvalmiuden tunnusluvut	21
7.4.1	Current ratio	22
7.4.2	Quick ratio	22
8	Tunnuslukujen analysoinnista	23
8.1	Analysoinnin ongelmat ja heikkoudet	23

8.2	Konkurssin ennakoiminen ja luottokelpoisuus	24
9	Kuljetusliike Aulis Selenius Oy.....	25
9.1	Tuloslaskelman oikaisut.....	26
9.2	Taseen oikaisut	26
9.3	Prosenttimuotoinen tilinpäätös	27
9.4	Trendianalyysi	28
9.5	Tunnuslukujen tulkinta.....	30
9.5.1	Kannattavuus	30
9.5.2	Vakavaraisuus.....	33
9.5.3	Maksuvalmius.....	35
10	Yhteenveto	36
11	Pohdinta	39
	Lähteet.....	41
	Liitteet.....	42
	Liite 1. Tuloslaskelma tilikausilta 2006-2010	42
	Liite 2. Tase tilikausilta 2006-2010.....	43
	Liite 3. Oikaistu tuloslaskelma tilikausilta 2006-2010.....	44
	Liite 4. Oikaistu tase tilikausilta 2006-2010	45
	Liite 5. Prosenttimuotoinen tilinpäätös tilikausilta 2006-2010.....	47
	Liite 6. Trendianalyysi tilikausilta 2006-2010.....	49
	Liite 7. Lasketut tunnusluvut vuosilta 2006-2010.....	51

1 Johdanto

Viimeisimmät vuodet ovat olleet Suomessa ja koko Euroopassa taloudellisen muutoksen aikaa. Vuonna 2009 alkanut talouden taantuma toi mukanaan monia haasteita. Taantumien vaikutukset koettiin kovina erityisesti kuljetusalalla. Tasaisinakin aikoina tilinpäätösanalyysin avulla yrityksestä saadut tiedot antavat tärkeää informaatiota yrityksen johdolle, omistajille sekä sen sidosryhmille. Epävakaan taloustilanteen aikana, ja sen jälkeen on entistä mielekkäämpää selvittää miten yritys on vaikeista ajoista selvinnyt ja millaiselta sen tulevaisuus näyttää.

Rahoituslaitokset ovat tiukentaneet käytäntöjään muuttuneen taloustilanteen myötä, ja yritysten tilinpäätöksistä saatavan informaation arvo luotonantajille on noussut. Tilinpäätöstiedoista voidaan laskea mm yrityksen luottokelpoisuusluokka eli credit rating. Rahoituslaitokset ovat tarkkoja rahoituspäätöksiä tehdessään, koska pahimmillaan luototetun yrityksen ajautuessa konkurssiin syntyy rahoituslaitokselle luottotappioita.

Tilinpäätöksestä saatavalla informaatiolla on merkitystä pienemmässäkin mittakaavassa. Sidosryhmät kuten mm. asiakkaat, tavarantoimittajat ja yrityksen omistajat sekä johto voivat käyttää tilinpäätösinformaatiota hyväkseen tehdessään yrityksen toimintaan liittyviä päätöksiä. Kaiken kaikkiaan ajantasaisesta ja oikeasta tilinpäätösanalyysistä ja siitä saatavasta informaatiosta on hyötyä monelle taholle.

1.1 Opinnäytetyön tavoite

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää kuljetusalalla toimivan case-yrityksen taloudellista tilaa tilikausina 2006-2010 ja tilinpäätösanalyysin avulla saada selville mahdollisia syitä yrityksen talouden tilan kehitykselle. Opinnäytetyön tavoitteena on myös syventää omaa osaamistani sekä tietämystäni tilinpäätöksen hyödyntämisen mahdollisuuksista ja tietenkin antaa yritykselle itselleen arvokasta tietoa. Kuljetusliike Aulis Seleenius Oy:n tilinpäätös oikaistaan ja siitä lasketaan prosenttimuotoinen tilinpäätös sekä trendianalyysi, joiden avulla selvitetään kehityksen suuntaa tarkastelujakson ajalla. Oikaistusta tilinpäätöksestä laskettuja tunnuslukuja verrataan alan yleisiin tunnuslukuihin, ja näiden vertailujen perusteella tehdään johtopäätökset case-yrityksen talouden kehityksestä kyseisinä tilikausina.

1.2 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö koostuu teoriaosuudesta sekä case-yrityksen tilinpäätösinformaation analysoinnista. Työn aloittaa teoriaosuus jossa käydään läpi tilinpäätösanalyysiin liittyvää teoriaa ja tilinpäätösanalyysin toteutusta. Tilinpäätöstä ja tilinpäätöksen eri osioita selvitetään teorian pohjalta, jonka jälkeen käsitellään tilinpäätöstietojen oikaisu ja oikaisumenetelmät. Oikaisujen jälkeen lasketaan prosenttimuotoinen tilinpäätös, trendianalyysi kyseisiltä vuosilta sekä joitakin tärkeimpiä yrityksen taloudellista tilaa kuvaavia tunnuslukuja ja verrataan niitä alan yleisiin tunnuslukuihin. Tärkein kriteeri laskettaville tunnusluville oli, että niille löytyy vastaava luku verrattavaksi alan yleisistä tunnusluvuista. Lopuksi käydään läpi tunnuslukujen analysointia ja analysoinnin luotettavuutta sekä esitellään case-yritys ja analysoidaan saadut tulokset.

1.3 Tutkimusmenetelmä

Case-yrityksen taloudellisen tilan ja sen kehityksen selvittämiseen on käytetty tilinpäätösanalyysiä ja siitä saatuja tunnuslukuja. Yrityksen tilinpäätöstietojen pohjalta on laadittu oikaistu tilinpäätös ja siitä saatujen tietojen perusteella laadittu prosenttimuotoinen tilinpäätös, trendianalyysi sekä laskettu valitut kannattavuuden, vakavaraisuuden sekä maksuvalmiuden tunnusluvut. Case-yrityksen esittelyä varten on haastateltu yrityksen perustajaa Aulis Seleniusta.

2 Tutkimusmenetelmän valinta

Tutkimusmenetelmän valintaan vaikuttaa osaltaan itse tutkimusongelma, on löydettävä vastaus kysymykseen mikä menetelmä vastaa parhaiten tutkimusongelmaani. Tutkimusongelma tulee harkiten muotoilla ennen kuin aloitetaan aineiston keruu tutkimusta varten, näin varmistetaan looginen lähestymistapa tutkimusongelmaan. Tutkimusmenetelmät voidaan jakaa kvalitatiiviseen eli laadulliseen ja kvantitatiiviseen eli määrälliseen tutkimukseen. Tutkimusmenetelmä muodostuu tavoista ja käytännöistä, joilla havaintoja kerätään.

Kvalitatiivinen tutkimus vastaa kysymyksiin joita ei voida mitata määrällisesti. Kvalitatiivinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedonhankintaa, tutkimuksen aineisto kootaan luonnollisissa tilanteissa esimerkiksi haastattelu- tai kyselytutkimuksena. Tietoa kerätään ennemmin ihmisiltä kuin valmiista dokumenteista. Kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtana ei pidetä teoriaa, vaan aineiston tarkastelu monelta taholta. Laadulliset menetelmät antavat tutkittavien äänen ja näkökulmien nousta esille. Tämä on mahdollista esimerkiksi havainnoinnin ja haastattelun avulla, tutkimuksen tarkoitus on ymmärtää tutkimuksen kohdetta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008a, 156-162, 176.)

Kvantitatiivinen tutkimus eli määrällinen tutkimus vastaa puolestaan sellaisiin kysymyksiin joita voidaan mitata määrällisesti. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tehdään johtopäätöksiä aiempien tutkimusten ja teorioiden pohjalta, esitetään hypoteeseja sekä määritellään käsitteitä. Määrällisen tutkimuksen aineiston on sovelluttava numeeriseen mittaamiseen ja aineiston tulee olla saatettavissa tilastollisesti käsiteltäväksi. Tuloksia voidaan havainnollistaa esimerkiksi taulukoiden ja kaavioiden avulla. Kvantitatiivisen tutkimuksen mittausmenetelmien tulee olla huomattavasti tarkempia, kuin kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Siinä missä kvalitatiivisen tutkimuksen otos voi olla sattumanvarainen, tulee kvantitatiivisen tutkimuksen otoksen olla mahdollisimman hyvin edustava. tutkittaessa esimerkiksi nuorisokulttuuria, on otettava huomioon mahdolliset eroavaisuudet kaupungeissa tai maalla asuvien nuorten kesken ja jaettava otos siten että saadut vastaukset kuvaavat näitä molempia ryhmiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008b, 135-153, 174-175.)

Tässä opinnäytetyössä on käytetty kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, koska työn tarkoitus on mitata tarkasti ja numeerisesti toimeksiantajayrityksen taloudellista tilaa tarkastelujaksolla. Aineistona on käytetty Kuljetusliike Aulis Selenius Oy:n tilinpäätösaineistoa tilikausilta 2006-2010, siitä laskettuja tunnuslukuja sekä haastateltu yrityksen perustajaa Aulis Seleniusta.

3 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysin lisäksi on olemassa kaksi muuta yritysanalyysiä, tunnuslukuanalyysi sekä yritystutkimus. Tunnuslukuanalyysi on yritysanalysoinnin ns. alin taso. Siinä asiat todetaan, ja johtopäätöksiä tehdään tunnuslukujen perusteella. Usein tarkastellaan vain muutamaa tunnuslukua ja niitäkin melko suppeasti, eikä vastata kysymykseen miksi. Tilinpäätösanalyysi on edellistä kehittyneempi analyysin muoto ja sen avulla pyritään saamaan vastaus siihen miksi näin on tapahtunut. Kaikkein kehittynein yritysanalysoinnin muoto on yritystutkimus. Yritystutkimuksesta saadaan selvitys kaikkiin yrityksen osa-alueisiin. Yritystutkimukset ovat yleensä vain luottolaitosten sekä luottoluokitusyritysten aluetta.

Tilinpäätösanalyysi rakennetaan yrityksen virallisen tilinpäätöksen, sen liitetietojen ja muun käytettävissä olevan informaation pohjalta. Analyysin lähtökohtana on pidettävä sitä, että tilinpäätös on laadittu voimassa olevien lakien ja asetusten mukaan. Tilinpäätökseen liittyviä lakeja ovat kirjanpitolaki ja -asetus, useat verotukseen vaikuttavat lait sekä osakeyhtiön ollessa kyseessä myös osakeyhtiölaki. Näiden lisäksi Kirjanpitolautakunta (KILA) määrittää ohjeillaan tilinpäätöskäytäntöjä. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009a, 7.)

Tilinpäätösanalyysi vertaa joko useamman yrityksen taloudellista tilaa samalla ajanjaksolla tai yksittäisen yrityksen tilaa pidemmällä aikavälillä. Tilinpäätösanalyysi voidaan tehdä joko suoriteperusteisena, rahavirta-analyysinä tai markkinaperusteisena analyysinä. Rahavirta-analyysi kuvaa rahan liikkeitä, eikä siinä kohdisteta menoja ja tuloja eri tilikausille. Markkinaperusteisessa analyysissä yhdistetään osakemarkkinoilta saatava informaatio tilinpäätöksen tietoihin. Tilinpäätösanalyysin tärkeimmät analysoinnin koh-

teet ovat yrityksen kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius sekä toiminnan tehokkuus. (Kallunki & Kytönen 2007a, 14.)

Tilinpäätösanalyysissä on neljä vaihetta. Ensimmäinen vaihe on perustietojen muokkaus, jolloin laaditaan oikaistu tuloslaskelma ja tase. Tietojen muokkausta seuraa mittauskohteiden, analyysimenetelmien ja mittareiden valinta, laskelmien tekninen toteutus ja viimeisenä vaiheena mittaustulosten arviointi.

3.1 Tilinpäätösanalyysin merkitys sidosryhmille

Tahoja jotka osallistuvat tavalla tai toisella yrityksen toimintaan kutsutaan yrityksen sidosryhmiksi. Sidosryhmiä ovat esimerkiksi omistajat ja sijoittajat, henkilöstö, asiakkaat, tavarantoimittajat, luotonantajat sekä julkiset taloudet. Koska sidosryhmät toimivat tavalla tai toisella vuorovaikutuksessa yrityksen kanssa, on heillä myös tarve saada tietoa yrityksen taloudellisesta tilasta. Sidosryhmät ovat keskenään hyvin erilaisia, joten tarpeet ja odotukset informaation suhteen saattavat erota huomattavasti.

Suurin merkitys tilinpäätöksestä saatavalla informaatiolla on yrityksen omistajille ja sijoittajille. Tilinpäätöstä analysoivat yrityksen omistajien kanssa samasta näkökulmasta myös osakemarkkinoiden kehitystä seuraavat analyytikot sekä tahot jotka katsovat tilinpäätöstä oman pääoman ehtoisten sijoitusten kannalta. Yrityksen omistajat itsessään ovat varsin hajanainen ryhmä, omistajiin lukeutuvat niin pienyrittäjät kuin suuret kansainväliset sijoitusrahastot. Tästä syystä kiinnostuksen kohteet tämän ryhmän sisällä eroavat toisistaan. Tuottoa tavoitteleva sijoittaja on kiinnostunut esimerkiksi kannattavuuden tunnusluvuista tai yrityksen kyvystä maksaa osinkoa. Omistaja saa tilinpäätösanalyysin avulla tietoa myös esimerkiksi yrityksen rahoitusrakenteesta eli vakavaraisuudesta. Tällä tiedolla on merkitystä esimerkiksi tulevien investointien rahoitusta suunniteltaessa. (Niskanen & Niskanen 2004a, 13-14)

Henkilöstön näkökulma tilinpäätöksestä saatavaan informaatioon liittyy mitä luultavimmin ensisijaisesti työpaikan säilyvyyteen. Taloudellisen kehityksen tiedonlähteenä tilinpäätös on toimiva, koska siitä saadaan selville yrityksen kannattavuus, vakavaraisuus sekä maksuvalmius. Toinen henkilöstön mielenkiintoa tilinpäätökseen kasvattava seikka ovat yrityksen henkilöstölle kohdistamat tulos- tai voittopalkkiojärjestelmät. Maksettava

bonus voi määräytyä esimerkiksi tulos per osake- tunnusluvun kasvun mukaan. (Niskanen & Niskanen 2004b, 15-16.)

Asiakassuhteessa toimivat yritysasiakkaat ovat kiinnostuneita yhteistyöyrityksensä taloudellisesta tilasta, varsinkin tilanteesta jossa heidän oma toimintansa on riippuvainen yhteistyöyrityksen kyvystä toimia. Tilinpäätös on oiva tiedonlähde asiakassuhteisiin liittyviä riskejä kartoitettaessa. (Niskanen & Niskanen 2004c, 17.)

Tavarantoimittajat jotka toimittavat yritykselle tuotannon tekijöitä ovat myöskin kiinnostuneita yhteistyökumppaninsa taloudellisesta tilanteesta. Tavarantoimittajia kiinnostaa yrityksen maksuvalmius, ja tästä syystä he hankkivatkin usein tilinpäätöstietoihin perustuvan luottoluokituksen yrityksestä jolle toimittavat tavaraa. Näiden tietojen perusteella tavarantoimittajat määrittelevät esimerkiksi laskujen maksuajan, maksukykyiselle yritykselle voidaan huoletta antaa pidempi maksuaika kun taas huonon maksukyvyn omaavan yrityksen kanssa kauppaa tehtäessä voidaan harkita jopa käteiskaupan mahdollisuutta. (Niskanen & Niskanen 2004d, 16-17.)

Luotonantajat jotka rahoittavat yrityksen toimintaa ovat kiinnostuneita tilinpäätöstiedoista rahoituspäätöstä tehdessään, sekä myöhemmin laina-ajan kuluessa. Rahoituspäätöstä tehdessään luotonantajat tutkivat yrityksen maksuvalmiutta tilinpäätösanalyysin avulla. Analyysia tehdessään luotonantajaa kiinnostaa erityisesti yrityksen kyky maksaa laina takaisin sovituksessa ajassa, tähän vaikuttavat yrityksen maksuvalmius, kannattavuus sekä vakavaraisuus. Luotonantaja voi asettaa lainalle kovenantteja eli sopimusvakuuksia. Kovenanttien avulla voidaan asettaa rajoituksia esimerkiksi yrityksen rahoitusrakenteelle tai osatulokselle. Lainan-ajan kuluessa luotonantaja voi tarkastaa että sen asettamia sopimusvakuuksia on noudatettu, jos ehtoja ei ole noudatettu voi luotonantaja muuttaa lainan ehtoja tai pahimmassa tapauksessa irtisanoa lainan kokonaan. (Niskanen & Niskanen 2004e, 16.)

Viranomaistahot käyttävät tilinpäätöstä yritysten valvonnan instrumenttina. Keskeinen syy viranomaisten kiinnostukseen liittyy verotukseen, arvonlisäveroon sekä voittojen mukaan määräytyvään tuloveroon. Tilinpäätöstietojen perusteella viranomaiset tarkastavat maksaako yritys tarpeeksi veroa. (Niskanen & Niskanen 2004f, 17.)

4 Tilinpäätös

Tilinpäätös kertoo yrityksen taloudellisesta tilanteesta tilinpäätöspäivänä sekä kuvaa tilikauden toiminnan tulosta. Tilinpäätöksen laadintatapojen yhdenmukaisuudesta on säädetty lain avulla. Tilinpäätöksen laadintaa säätelevät kirjanpitolaki (1336/1997) sekä kirjanpitoasetus (1339/1997). Myös osakeyhtiölaissa (muutos 294/1998) käsitellään tilinpäätöksen laadintaa. Tilinpäätöksen esitystapa on määritelty kirjanpitolaisissa, ja –asetuksessa, sekä kirjanpitolautakunnan (KILA) yleisohjeessa (20.4.1998). Myös verolait (tuloverolaki 1535/1992 ja elinkeinoverolaki 1968/360) vaikuttavat välillisesti tilinpäätöksen laadintaan, koska vain sellaiset kuluerät, jotka löytyvät yrityksen tilinpäätöksestä hyväksytään vähennyksiksi. Tilinpäätös laaditaan aina yhdeltä tilikaudelta kerrallaan. Tilikausi on yleensä yhden vuoden (12kk) mittainen jakso, ei välttämättä kuitenkaan kalenterivuosi. Tässä saattaa ilmetä poikkeuksia tietyissä tapauksissa, esimerkiksi yrityksen myynnin yhteydessä laaditaan välitilinpäätös tai vasta hankitun tytäryhtiön tilikautta muokataan vastaamaan emoyhtiön tilikautta. Suomen kirjanpitolain (30.12.1997/1336) mukaan tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen tulee sisältää vähintään seuraavat dokumentit: tuloslaskelma, tase, tuloslaskelman ja taseen liitetiedot. Tiettyjen ehtojen täytyessä on tilinpäätökseen liitettävä myös rahoituslaskelma ja toimintakertomus. Ns. pienen kirjanpitovelvollisen ei tarvitse esittää rahoituslaskelmaa sekä toimintakertomusta. (Salmi, Rekola-Nieminen 2005a, 18.)

4.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma kertoo tilikauden toiminnan tuloksesta ja kuinka tulos on muodostunut. Tuloslaskelma on mahdollista laatia kahdella eri tavalla. Kirjanpitoasetus mahdollistaa tuloslaskelman esittämisen joko kululajikohtaisena tai toimintokohtaisena. Kululajikohtainen tuloslaskelma on ehdottomasti suositumpi Suomalaisten yritysten keskuudessa, kun taas toimintokohtaista tuloslaskelmaa käyttää vain pieni joukko suuria yrityksiä. Tuloslaskelman tilit nollautuvat tilikauden vaihtuessa. Tästä syystä ei tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen havaittua mahdollista virhettä voida korjata seuraavana vuonna, vaan tuloslaskelma on siltä osin vääristynyt. Lopputulos pysyy samana, siihen vaikuttava kulu pienentää tilikauden tulosta mutta väärässä kohdassa. Mikäli virhekirjaus on

olennaisen suuri, tulee se selvittää seuraavan vuoden tilinpäätöksen liitetietona. (Salmi & Rekola-Nieminen 2004b, 19.)

4.2 Tase

Tase jakautuu kahteen osaan, vastaavaa (debet) ja vastattavaa (kredit). Taseen vastaavaa kertoo sen mitä yritys omistaa. Vastaavat jakautuvat kahteen osaan, pysyvät ja vaihtuvat vastaavat. Pysyvät vastaavat ovat pitkäaikaisia tulon kerryttäjiä ja vaihtuvat vastaavat puolestaan lyhytaikaisia. Pysyviin vastaaviin kuuluvat mm. aineettomat hyödykkeet, aineelliset hyödykkeet kuten rakennukset ja koneet sekä keskeneräiset hankinnat ja sijoitukset. Vaihtuvat vastaavat koostuvat vaihto-omaisuudesta eli varastosta, pitkä- ja lyhytaikaisista saamisista joihin sisältyvät sekä myynti-, että lainasaamiset, arvopapereista sekä rahoista ja pankkisaamisista. (Niskanen & Niskanen 2004g, 39-46.)

Vastattavaa kertoo kuinka yrityksen toiminta on rahoitettu. Vastattavaa puoli jakautuu myöskin kahteen osaan, omaan ja vieraaseen pääomaan. Oma pääoma koostuu yrityksen omistajien yritykseen sijoittamista varoista sekä edellisten tilikausien voitosta. Lisäksi erilaiset rahastot, pääomalainat sekä poistoerot kuuluvat oman pääoman alle. Vieras pääoma koostuu nimensä mukaisesti veloista (lyhyt- ja pitkäaikaisista veloista). Näiden rajana pidetään yhden vuoden maksuaikaa, sitä pidemmällä maksuajalla olevat velat ovat pitkäaikaisia velkoja. Tähän ryhmään kuuluvat suurimpana ryhmänä pankkilainat, lisäksi pitkäaikaista vierasta pääomaa ovat eläkelainat sekä muut velat. Lyhytaikaisiin velkoihin kuuluvat siis alle vuoden maksuajalla olevat velat. Näitä voivat olla esimerkiksi pankkilainat, eläkelainat, saadut ennakot, siirtovelat ja muut lainat. Monella yrityksellä suurimpana lyhytaikaisten velkojen eränä saattaa esiintyä ostovelat. (Niskanen & Niskanen 2004h, 46-51.)

4.3 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on liitettävä toimintakertomukseen, mikäli kyseessä on julkinen osakeyhtiö Oyj, tai osakeyhtiön päätyneellä ja sitä edellisellä tilikaudella vähintään kaksi seuraavista arvoista ylittyy.

- liikevaihto 7.3 miljoonaa euroa

- taseen loppusumma 3.65 miljoonaa euroa
- palveluksessa on keskimäärin 50 henkilöä

Rahoituslaskelman laatiminen on suositeltavaa pienillekin yhtiöille, koska se täydentää tuloslaskelman, taseen sekä liitetietojen informaatiota rahoituksen osalta. (Edilex)

5 Tilinpäätöstietojen oikaiseminen

Tilinpäätökset eivät ole suoraan vertailukelpoisia keskenään. Tästä syystä tunnuslukujen laskemista varten tilinpäätöstiedot on oikaistava. Oikaisun avulla saadaan erilaiset yritykset vertailukelpoiksi keskenään. Oikaisemalla tuloslaskelma, saadaan selville tulos joka mahdollisimman hyvin vastaa säännöllisen ja jatkuvan liiketoiminnan tulosta. Tilinpitäjän harkinnanvaraisuudet pyritään poistamaan, jotta tuloslaskelmasta saadaan vertailukelpoinen.

5.1 Tuloslaskelman ja taseen oikaisutoimenpiteet

Virallisessa tuloslaskelmassa ei esitetä erikseen myynti- ja käyttökatetta, näistä käyttökatte esitetään oikaistussa tuloslaskelmassa. Oikaistussa tuloslaskelmassa esitetään myös muitakin välituloksia jotka poikkeavat virallisen tuloslaskelman kaavasta. Oikaistun tuloslaskelman liiketulos kertoo tuloksen varsinaisten liiketoiminnasta aiheutuneiden kustannusten jälkeen, ennen rahoitustuottoja- ja kuluja sekä veroja. Nettotulos kertoo tuloksen ennen satunnaisia tuottoja ja –kuluja, näiden jälkeistä tulosta kutsutaan kokonaistulokseksi. (Niskanen & Niskanen 2004i, 61.)

Oikaistu tuloslaskelma:

- Liiketoiminnan muut tuotot ovat eriä jotka liittyvät yrityksen varsinaiseen toimintaan. Tilikauden tuloksen kannalta olennaiset kertaluonteiset tuotot siirretään satunnaisiin tuottoihin. Satunnaisiin tuottoihin siirretään:
  - kertaluonteiset ja olennaiset erät, jotka vaikeuttavat kannattavuusvertailua.
  - poikkeukselliset erät, kuten esimerkiksi avustukset tai kokonaisesta toimialasta luopumisesta aiheutuneet myyntivoitot.
- Laskennallinen palkkorjaus on syytä tehdä, koska eri yhtiömuotojen kohtelu verotuksessa ei ole yhtenäistä. Esimerkiksi yksityisen elinkeinonharjoittajan

palkka ei näy tuloslaskelmassa. Epäyhtenäinen käytäntö hankaloittaa etenkin pienten yritysten vertailua.

- Liiketoiminnan muut kulut, muihin kuluihin kuuluvat vuokrat, leasingmaksut, mainos- ja markkinointikulut, hallintopalvelut, tietoliikenne- ja pankkipalvelumaksut, maksetut myyntiprovisiot, tekijäpalkkiot sekä syntyneet luottotappiot. Satunnaisiin kuluihin siirretään viralliseen tuloslaskelmaan merkityt liiketoimintaan kuulumattomat olennaiset kertaluontoiset erät. (vrt liiketoiminnan muut tuotot.)
- Suunnitelman mukaiset poistot, mikäli poistot eivät ole suhteessa pysyvien vastaavien määrään ja laatuun tai poistoajat ylittävät selvästi KILAn suositukset, käytetään suunnitelman mukaisina poistoina EVL:n maksimipoistoja. Suunnitelman mukaiset poistot hyväksytään usein kuitenkin sellaisenaan, koska ne yleensä vastaavat poistokohteen teknillistaloudellista kulumista.
- Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista, näihin liittyvä oikaisu suoritetaan siten, että mahdolliset kurssivoitot siirretään oikaistussa tuloslaskelmassa kurssieroihin.
- Muut korko- ja rahoitustuotot, mahdolliset kurssivoitot siirretään oikaistussa tuloslaskelmassa kurssieroihin.
- Korkokulut ja muut rahoituskulut, mahdolliset kurssitappiot siirretään oikaistussa tuloslaskelmassa kurssieroihin.
- Välittömät verot oikaistussa tuloslaskelmassa koostuvat virallisen tuloslaskelman eristä tuloverot ja muut välittömät verot.
  - Aikaisempien tilikausien veronpalautukset tai maksetut lisäverot siirretään satunnaisiin tuottoihin ja –kuluihin
  - Satunnaisiin tuottoihin ja –kuluihin liittyvät verot siirretään satunnaisiin tuottoihin ja –kuluihin.
  - Mikäli veroihin sisältyy yhtiöveron hyvityksestä aiheutunut erä, poistetaan se kokonaisuudessaan.
  - Laskennallisten verosaamisten ja –velkojen muutos siirretään oikaistussa tuloslaskelmassa kohtaan Muut tuloksen oikaisut.
- Satunnaiset tuotot ja kulut oikaistaan siten, että mahdolliset satunnaisiin kuluihin kirjatut varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvat kulut palautetaan liiketoiminnan kuluihin. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009b, 14-22.)

Taseen oikaisutoimenpiteet

Taseen oikaisutoimenpiteiden tarkoitus on puolestaan eliminoida taseesta sellaiset erät joilla ei ole todellista tulontuottamiskykyä, sekä tuoda esille sellaiset varat tai velat joita ei ole merkitty taseeseen. Taseen luonteesta johtuen sen oikaiseminen on hankalampaa kuin tuloslaskelman. Taseeseen on merkitty sellaisia eriä joiden oletetaan tuottavan tuloa tulevaisuudessa. Varsinkin aineettomien hyödykkeiden tulevasta tulontuottamiskyvystä on hankala olla yksiselitteisen varma, myös näiden poistokäytännöissä on liikkumavaraa, joten arvostus on hankalaa. (Salmi 2006, 138-141.)

Pysyvät vastaavat:

- Fuusion tai yrityskaupan yhteydessä syntynyt liikearvo poistetaan kokonaan oikaistusta taseesta, mikäli se todetaan aiheettomaksi. Myös omaa pääomaa pienennetään vastaavasti.
- Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten sisäiset osakkeet ja osuudet erään kuuluvat virallisen taseen erät osuudet saman konsernin yrityksistä sekä osuudet omistusyhteyserityksistä. Mikäli omistetun yrityksen osakkeet ovat menettäneet arvonsa, poistetaan niiden arvo sekä osakkeista että omasta pääomasta.
- Sisäisiin saamisiin oikaistussa taseessa kuuluvat virallisen taseen erät saamiset saman konsernin yrityksiltä sekä saamiset omistusyhteyserityksiltä. Erät sisältävät kaikki kyseisiltä yrityksiltä saatavat pitkäaikaiset saamiset, kuten myynti-, laina- ja siirtosaamiset sekä muut saamiset. Seuraavissa tilanteissa vähennetään saamisia sekä omaa pääomaa:
  - Henkilöyhtiöllä on saamisia omistajalta, tällöin nostoa verrataan yksityiskäyttöön eli oman pääoman pienenemiseen.
  - Velallisyhteyserityksen takaisinmaksu on epätodennäköistä.
  - Lainasaaminen on esimerkiksi pääomalaina, ja takaisinmaksu on epätodennäköistä.
  - Saaminen Oy:n henkilöomistajilta on vakuudeton, saldo kasvava tai muuttumaton, molempien taloudellinen tila on heikko tai takaisinmaksu on epätodennäköistä.

- Muut saamiset ja sijoitukset erään on oikaistussa taseessa sisällytetty muut saamiset, myyntisaamiset, lainasaamiset, maksamattomat osakkeet ja osuudet sekä siirtosaamiset.
- Leasingvastuukanta on leasingsopimusten jäljellä oleva määrä. Leasingvastuukanta lisätään taseen molemmille puolille.

Vaihtuvat vastaavat:

- Valmiit tuotteet, jos tukku- tai vähittäiskauppa on kirjannut tähän erään vaihtomaisuutensa, siirretään kyseinen summa aineisiin ja tarvikkeisiin.
- Myyntisaamisia joudutaan oikaisemaan, mikäli yritys käyttää factoringrahoitusta ja soveltaa nettokirjaustapaa.
- Muut saamiset koostuvat saamisista ulkopuolisilta, tähän luetaan erät: lainasaamiset, muut saamiset, maksamattomat osakkeet/osuudet sekä siirtosaamiset. Mikäli saamisiin on kirjattu ns. ennakko-osinkoa, poistetaan se saamisista sekä omasta pääomasta.

Oma pääoma:

- Tilikauden tulos erä koostuu virallisen tuloslaskelman mukaisesta tuloksesta. Mikäli osinkoa jakava yritys on kirjannut ennakko-osinkoa osinkovelaksi pois omasta pääomasta, siirretään kyseinen summa pois veloista takaisin voittovaroihin.
- Poistoeron oikaisuna siirretään yhtiöverolain mukainen osuus poistoerosta laskennalliseen verovelkaan.
- Vapaaehtoisia varauksia käsitellään kuten poistoeroja.
- Oman pääoman oikaisut johtuva taseen erien oikaisuksista.

Vieras pääoma:

- Pääomalainat jotka voidaan rinnastaa omaan pääomaan, siirretään omiin varoihin.

- Sisäisiin velkoihin on yhdistetty virallisesta taseesta velat saman konsernin yrityksille ja velat omistusyhteisyriyksille.
- Leasingvastuukanta lisätään taseen molemmille puolille.
- Korolliset lyhytaikaiset velat sisältävät virallisesta taseesta:
  - joukkovelkakirjalainat
  - vaihtovelkakirjalainat
  - lainat rahoituslaitoksilta
  - eläkelainat
  - pääomalainat
  - rahoitusvekselit
  - muut velat
- Ostovelat erää oikaistaan siten, että mahdolliset osamaksuvelat siirretään lyhytaikaiseen korolliseen vieraaseen pääomaan.
- Muut sisäiset korottomat velat erään on sisällytetty virallisen taseen korottomat velat eristä velat saman konsernin yrityksille sekä velat omistusyhteisyriyksille. Osingonjako, joka on kirjattu lyhytaikaisiin, velkoihin siirretään voittovaroihin.
- Muut korottomat lyhytaikaiset velat koostuu virallisen taseen muut velat erän korottomista veloista sekä siirtoveltoista. Mikäli Lyhytaikaisiin velkoihin sisältyy ennako-osinkoa joka koskee kyseistä vuotta, siirretään summa takaisin voittovaroihin.

(Yritysneuvottelukunta 2009c, 14-42.)

5.2 Tilinpäätösoikaisujen tavoitteet

Vaikka yritykset noudattaisivatkin kirjanpidon normeja, voivat käytännöt olla eri yrityksissä hyvinkin kirjavia. Tästä syystä on kehitetty menetelmiä joiden avulla voidaan oikaista tilinpäätös jotta eri tavoin laaditut tilinpäätökset saadaan vertailukelpoisiksi keskenään. Näiden oikaistujen tietojen perusteella on mahdollista laskea keskenään vertailukelpoisia tunnuslukuja yrityksen omasta toiminnasta tietyn ajanjakson sisällä, tai verrata yrityksen toimintaa muihin yrityksiin. Yrityksen tuloksen järjestely keinot voidaan jakaa karkeasti kahteen tapaan, reaaliseseen tuloksenjärjestelyyn sekä kirjanpidolliseen tuloksenjärjestelyyn. Reaalisessa tuloksenjärjestelyssä yritys siirtää tuottoja tai kuluja halutulle tilikaudelle joko kiirehtimällä tai viivästyttämällä omaisuuden myyntiä tai koh-

distamalla tuottoja tietylle ajanjaksolle. Kirjanpidollista tuloksenjärjestelyä sen sijaan voidaan toteuttaa käyttämällä samalle liiketapahtumalle erilaisia kirjausmenettelyjä. Tässä käsitellyillä oikaisutoimenpiteillä muokataan tilinpäätöstä lähinnä kirjanpidollisia tuloksenjärjestely keinoja ajatellen. (Niskanen & Niskanen 2004j, 59-60.)

6 Prosenttimuotoinen tilinpäätös ja Trendianalyysi

Prosenttimuotoista tilinpäätöstä laadittaessa esitetään tuloslaskelman erät prosentteina liikevaihdosta ja taseen erät esitetään vastaavasti prosentteina taseen loppusummasta. Prosenttimuotoinen tilinpäätös voidaan laatia joko virallisesta tai oikaistusta tilinpäätösaineistosta. Tarkasteltaessa useammalta vuodelta laskettua prosenttimuotoista tilinpäätöstä nähdään eri erien kehitys, jotta tästä olisi hyötyä on pyrittävä myös selvittämään kehitykseen johtaneet syyt. Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös on käyttökelpoinen, mikäli halutaan selvittää miten tuloslaskelman ja taseen erien keskinäiset suhteet ovat kehittyneet valitun ajanjakson aikana. Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ei kerro tilinpäätöserien absoluuttisesta muutoksesta. Prosenttimuotoista tilinpäätöstä tulkittaessa on myös huomioitava, että yhdenkin erän huomattava prosentuaalinen muutos voi vaikuttaa suuresti myös muihin eriin, vaikka näissä ei olisi juurikaan tapahtunut absoluuttista muutosta. Prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen tärkeintä antia onkin informaatio tuloslaskelman ja taseen rakenteesta ja tilinpäätöserien kehityksestä pidemmällä aikavälillä. Muutoksiin johtaneita syitä voidaan selvittää esimerkiksi tilinpäätöksen liitetietojen avulla. Tällöin voidaan tehdä tarkempia johtopäätöksiä siitä mitä yrityksessä on tapahtunut ja kuinka tällaisiin muutoksiin on päädytty. Eri yritysten prosenttilukumuotoisia tilinpäätöksiä voidaan vertailla keskenään. Samalla toimialalla toimivia yrityksiä voidaan verrata suhdelukujen avulla. On huomioitava, että eri aloilla toimivien yritysten kulurakenteet ovat erilaisia, ja tästä syystä prosenttimuotoisten tilinpäätösten käyttö vertailussa ei välttämättä anna loogista informaatiota. (Niskanen & Niskanen 2004k, 87-90.)

Trendianalyysissä tuloslaskelman ja taseen erät ilmoitetaan prosenttilukumuotoisina useammalta vuodelta. Trendianalyysin avulla voidaan tarkastella ajallista kehitystä. Prosenttiosuudet lasketaan varhaisimman vuoden perusarvosta (100%), siten että myöhempien vuosien arvoja verrataan perusarvoon laskemalla kuinka monta prosenttia ne ovat perusarvosta. Trendianalyysi soveltuu yksittäisen yrityksen peräkkäisten vuosien

kehityksen vertailuun ja täydentää prosenttimuotoista tilinpäätöstä. Prosenttilukumuotoista tilinpäätöstä voidaan pitää ”pystysuorana” ja trendianalyysiä ”vaakasuorana” analyysinä. Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi toimivat toistensa täydentäjinä ja niistä selviääkin osin samoja asioita. Nämä prosenttilukumuotoiset tilinpäätökset ovat käyttökelpoisia, kun halutaan seurata yrityksen miten tilinpäätöserät ovat kehittyneet tarkastelujakson aikana. Prosenttilukumuotoisesta tilinpäätöksestä sekä Trendianalyysistä selviää helppolukuisella ja helposti ymmärrettävällä tavalla yrityksen kulurakenteen kehitys. (Niskanen & Niskanen 2004l, 96-102.)

7 Tunnusluvut ja niiden tulkinta

”Tunnusluvut ovat tilinpäätöksestä laskettuja mittareita, jotka on kehitetty mittaamaan yrityksen taloudellista suorituskykyä.” (Niskanen & Niskanen 2004m, 110.)

Yrityksen taloudellista tilaa kuvaavia tunnuslukuja voidaan luokitella eri tavoin, mutta yleisimmin kyseiset luvut jaetaan seuraavasti: kannattavuuden-, maksuvalmiuden-, vakavaraisuuden-, toiminnan tehokkuuden tunnuslukuihin sekä markkinaperusteisiin tunnuslukuihin. Näistä eniten käytettyjä ovat kannattavuuden-, maksuvalmiuden- ja vakavaraisuuden tunnusluvut. Erilaisia yrityksen taloudellista tilaa kuvaavia tunnuslukuja on suuri joukko, Yritystutkimusneuvottelukunnan julkaisemassa Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi kirjassa esitetään 31 erilaista tunnuslukua. Näihin 31:teen tunnuslukuun ei kuitenkaan lukeudu kaikki mahdolliset laskettavissa olevat tunnusluvut. Onkin syytä katsoa aina tapauskohtaisesti, mitkä ovat oleelliset ja tarkoituksenmukaiset tunnusluvut juuri kyseisen yrityksen tarpeisiin laskettavaksi. Tilinpäätöksestä laskettavat tunnusluvut ovat usein suhdelukumuotoisia, tämä tarkoittaa että jokin tilinpäätöksen erä on suhteutettu johonkin toiseen erään kuten esimerkiksi taseen loppusummaan. Syy suhdelukumuotoiseen tunnuslukujen esittämiseen on sen mahdollistama vertailu eri vuosien ja yritysten välillä. Johtopäätöksiä ei voida tehdä pelkästään yhden yrityksen yhden vuoden tunnuslukujen perusteella. Tästä syystä tunnusluvut tulee suhteuttaa joko yrityksen aiempien vuosien tunnuslukuihin, toisen saman alan yrityksen tunnuslukuihin tai alan yleisiin tunnuslukuihin. Vertailukelpoisten lukujen avulla voidaan tehdä johtopäätöksiä yrityksen taloudellisesta tilasta. Lukuja voidaan verrata joko ajallisen poikkileikkausanalyysin tai aikasarja-analyysin keinoin. Ajallinen poikkileikkausanalyysi

koskee tiettyä vuotta, ja siinä verrataan muihin saman alana yrityksiin. Aikasarja-analyysi keskittyy yrityksen omaan kehitykseen tietyllä aikavälillä. Menetelmät voidaan myös yhdistää. Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut joillekin tunnusluvuille normiarvoja, pelkästään näihin normiarvoihin perustettu analyysi on kuitenkin melko yksipuolinen ja vertailukohtia on syytä olla muitakin. (Niskanen & Niskanen 2004n, 110-112.)

7.1 Tunnuslukujen reliabiliteetti ja validiteetti

Tunnuslukujen avulla saadun informaation tarkkuus riippuu täysin tilinpäätösaineiston luotettavuudesta. Huomionarvoinen seikka on tunnusluvun reliabiliteetti eli luotettavuus. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota tunnusluvun validiteettiin, eli siihen mittaako kyseinen luku sitä mitä sen on tarkoitus mitata. (Niskanen & Niskanen 2004o, 111.)

Arvioimalla tunnuslukujen luotettavuutta voidaan ehkäistä tulosten virheellisyys ja harhaanjohtavuus niitä tulkittaessa.

Reliaabelius tarkoittaa tulosten toistettavuutta. Tilinpäätöstietojen perusteella laskettujen tunnuslukujen reliaabelius on hyvä, koska tulokset perustuvat lukuihin, eivätkä muuttuviin tekijöihin. Tulos olisi siis sama, vaikka tunnusluvut laskettaisiin uudelleen myöhempänä ajankohtana, tai toinen henkilö suorittaisi samoihin tilinpäätöstietoihin perustuvana. Tämä edellyttää tietenkin tilinpäätöstietojen sekä laskettujen lukujen oikeellisuutta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009c, 226.)

Validius puolestaan tarkoittaa kykyä mitata kulloinkin juuri oikeita asioita. Tilinpäätösanalyysiä suunniteltaessa onkin syytä miettiä *mitä* halutaan analysoida, ja *mitkä* tunnusluvut mittaavat haluttuja tietoja parhaiten. Vastaajan tai tutkijan ajattelumalli voi vaikuttaa tutkimuksen validiuteen. Virheet tutkimuksessa saattavat siis johtua mittarista tai inhimillisistä virheistä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009d, 226-227.)

7.2 Kannattavuuden tunnusluvut

Yrityksen kannattavuuden astetta voidaan mitata monenlaisilla eri luvuilla. Tilinpäätöksestä saatavat tunnusluvut ovat suhteellisia, ja ne on aina suhteutettu *absoluuttisen kannattavuuden* kanssa. Absoluuttinen kannattavuus tarkoittaa tilikauden tuottojen ja menojen erotusta. Esimerkiksi liikevoittoa tai nettotulosta voidaan käyttää absoluuttisen kannat-

tavuuden mittarina. Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut kertovat lyhyen aikavälin kannattavuudesta, mutta mikäli halutaan informaatiota pidemmän aikavälin kannattavuudesta, voidaan verrata useamman peräkkäisen vuoden lukuja toisiinsa. Seuraavassa on esitelty muutamia tähän tilinpäätösanalyysiin valittuja kannattavuuden tunnuslukuja. (Niskanen & Niskanen 2004p, 112)

7.2.1 Käyttökate (EBITDA) ja käyttökate-%

Käyttökate esiintyy ainoastaan oikaistun tuloslaskelman välituloksena, virallisesta tuloslaskelmasta sitä ei löydy. Käyttökateen ja liiketoiminnan tuottojen suhde, eli käyttökateprosentti kertoo yrityksen tuloksesta ennen poistoja ja rahoituseriä. Käyttökateprosentti on tunnusluku jota on järkevää verrata ainoastaan saman alan yritysten kesken. Tämän tunnusluvun vertailukelpoisuutta heikentää eri yritysten väliset erot tuotantovälineiden omistustavoissa. Itse omistettujen tuotantovälineiden kulut näkyvät tuloslaskelmassa käyttökateen jälkeen, kun kokonaan tai osittain vuokrattujen välineiden kulut sijoittuvat liiketoiminnan muihin kuluihin ennen käyttökateä. Käyttökateelle ei ole annettu yleistä tavoitearvoa. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009d, 55-56.)

Käyttökateprosentin laskukaava

$$100 \times \frac{\text{käyttökate}}{\text{liiketoiminnan tuotot}}$$

7.2.2 Nettotulos-%

Nettotulosprosentti mittaa yrityksen toiminnan katetta, tunnuslukua laskettaessa otetaan huomioon kaikki säännölliset tuotot ja kulut. Nettotulosprosenttia käytettäessä yrityksen kannattavuuden tarkasteluun on huomioitava, ettei kyseinen luku erittele omaa ja vierasta pääomaa toisistaan. Kahden yrityksen nettotuotto prosentti voi siis olla sama, vaikka yritysten rahoitusrakenne olisi aivan erilainen. Jotta toimintaa voidaan pitää kannattavana, tulee nettotulosprosentin olla positiivinen. (Kallunki & Kytönen 2007b, 79.)

Nettotulosprosentin laskukaava

$$100 \times \frac{\text{nettotulos}}{\text{liiketoiminnan tuotot}}$$

7.2.3 Kokonaispääoman tuotto% (ROA, Return on assets)

Kokonaispääoman tuotto-%:n laskukaavan osoittajasta löytyvät vieraan ja oman pääoman voitto-osuudet, eli yrityksen nettotulos sekä rahoituskulut lisäksi näihin lukuihin lisätään tilikauden tuloverot. Näin saatu luku kuvaa yrityksen aikaansaamaa lisäarvoa joka voidaan jakaa omistajien (nettotulos), rahoittajien (rahoituskulut) ja yhteiskunnan (verot) kesken. Vastaavasti nimittäjään kuuluu taseen keskimääräinen loppusumma johon luonnollisesti sisältyy sekä oma että vieras pääoma. Oman pääoman ollessa negatiivinen, on kokonaispääoma vähintään vieraan pääoman suuruinen. Tällä taseen loppusummalla kuvataan yrityksen toimintaansa sitouttamia resursseja. Yritystutkimuslautakunta suosittelee käytettäväksi taseen keskimääräistä loppusummaa, eli tilikauden alun ja lopun taseen keskiarvoa. Tunnusluvulle on annettu seuraavat viitteelliset ohjeet: hyvä yli 10%, tyydyttävä 5-10% ja heikko alle 5%. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009e, 57-58; Niskanen & Niskanen 2004q, 114.)

Kokonaispääoman tuotto-%:n laskukaava

$$100 \times \frac{\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12kk)}}{\text{taseen loppusumma (keskimäärin)}}$$

7.2.4 Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI, Return on Investment)

Sijoitetun pääoman tuotto-% on yksi käytetyimmistä kannattavuutta mittaavista tunnusluvuista. Tämä tunnusluku kertoo yrityksen suhteellisesta kannattavuudesta, eli tuotosta joka on saatu yritykseen sijoitetulle pääomalle. ROI:ssa yrityksen tulos on suhteutettu sen saamiseen sidottuihin resursseihin. Sijoitetun pääoman vähimmäistuottona pidetään yrityksen vieraalle pääomalle maksamaa korkoa. Omalle ja vieraalle pääomalle tulisi saada rahamarkkinoilla valitsevan korkotason mukainen tuotto. Oman pääoman sijoittajilla on kuitenkin korkeampi riski, kuin vakuudellisen vieraan pääoman sijoittajilla joten he yleensä odottavat sijoitukselleen korkeampaa tuottoa. Jotkin seikat, kuten esimerkiksi suuret investoinnit jotka ovat aiheuttaneet kuluja mutta eivät ole ehtineet tuottaa tuloa tilikaudella voivat vaikeuttaa tunnusluvun tulkintaa. On myös mahdollista,

että tappiota tehnyt yritys voi saada hyviä pääoman tuoton arvoja, tämä johtuu suurista rahoituskuluista tai veroista jotka lisätään tulokseen tuottoa laskettaessa. Tämä tarkoittaa kuitenkin sitä, että yrityksen koko tulos on mennyt rahoittajille/verottajalle eikä omistajille ole jäänyt siitä mitään.

Sijoitetun pääoman tuottoprosentin laskukaavan osoittaja on sama kuin edellä esitetyn kokonaispääoman tuottoprosentin kaavassa (nettotulos + rahoituskulut). Jakajana ROI:ta laskettaessa käytetään sijoitettua pääomaa keskimäärin. Sijoitettu pääoma laskeaan tilinkauden alun ja lopun keskiarvona. Sijoitettu pääoma tarkoittaa lukua joka saadaan kun omaan pääomaan lisätään korolliset velat. Oman pääoman ollessa negatiivinen, on sijoitettu pääoma vähintään korollisen velan suuruinen. Tunnusluvulle on annettu seuraavat viitteelliset ohjearvot: erinomainen yli 15%, hyvä 10-15%, tyydyttävä 6-10%, välttävä 3-6% ja heikko alle 3%. (Yritysneuvottelulautakunta 2009f, 59-60; Niskanen & Niskanen 2004r, 115.)

Sijoitetun pääoman tuoton laskukaava

$$100 \times \frac{\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut}}{\text{sijoitettu pääoma (keskimäärin)}}$$

7.3 Vakavaraisuuden tunnusluvut

”Yrityksen vakavaraisuus kertoo yrityksen kyvystä suoriutua sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä.” (Niskanen & Niskanen 2004s, 130) Vakavaraisuudesta voidaan käyttää myös nimityksiä velkaisuus tai rahoitusrakenne. Vakavaraisena voidaan pitää yritystä jolla oman pääoman osuus koko pääomasta on niin suuri, että se pystyy suoriutumaan vaivatta korkokustannuksistaan. Varsinkin taloudellisesti heikkoina aikoina tämän merkitys korostuu, koska yritys ajautuu helposti vaikeuksiin nousevien korkokustannusten kanssa. Heikko vakavaraisuus puolestaan merkitsee vieraan pääoman suurta osuutta koko pääomasta ja sen myötä korkeita korkokustannuksia. Vakavaraisuuden tunnuslukujen avulla pyritään selvittämään näitä suhteita. Kyseisten tunnuslukujen tulkinta ei aina ole kuitenkaan mustavalkoista. Tämä johtuu siitä että velkaantumisella on myös etuja, esimerkiksi vieraan pääoman matalampi tuottovaatimus sekä korkokulujen verovähennys.

nyskelpoisuus. Velkaantumisen on kuitenkin oltava hallittua, koska velkaantumista seuraavat omat riskinsä. Koska korollinen vieras pääoma on yleensä suurimmalta osin pitkäaikaista rahoitusta, voidaan vakavaraisuutta pitää yrityksen pitkän aikavälin ominaisuutena. (Niskanen & Niskanen 2004t, 130; Kallunki & Kytönen 2007c, 80.)

7.3.1 Omavaraisuusaste-% (Equity to Assets)

Omavaraisuusastetta käytetään usein yrityksen vakavaraisuuden mittarina. Omavaraisuusaste kuvaa yrityksen oman pääoman osuutta yrityksen kokonaisrahoituksesta. Mitä suurempi on oman pääoman osuus, sitä paremmat ovat yrityksen mahdollisuudet selviytyä mahdollisista tappioista. Mikäli nämä niin sanotut ”tappiopuskurit” ovat liian alhaisia, voi yksikin huono vuosi kaataa yrityksen. Matalallakin omavaraisuusasteella voi tulla toimeen, mutta tällöin yrityksen on oltava kohtuullisen kannattava ja vakaalla pohjalla. Korkean omavaraisuuden omaavilla yrityksillä on huomattavasti paremmat edellytykset selvitä taloudellisen tilanteen muutoksista. Taantuma tai kilpailutilanteen kiristyminen vaikuttavat yleensä ensimmäiseksi matalan omavaraisuusasteen yrityksiin. Yrityksen iällä on myös vaikutusta omavaraisuuteen, kauemmin toimineet yritykset ovat pääsääntöisesti useammin omavaraisempi kuin nuoret yritykset. On kuitenkin huomiotava että taseen käyttöomaisuuden käyvät arvot voivat poiketa selvästikin taseessa esitetyistä omaisuuden arvoista, tällöin omavaraisuusaste vääristyy. Tase kuvaa yhden päivän tilannetta, ja tilinpäätösajankohdan sijoituessa esimerkiksi epätavalliseen varastotilanteeseen vääristyy omavaraisuusaste normaalia heikommaksi. Ohjearvot omavaraisuusasteelle ovat seuraavat: yli 40% hyvä, 20-40% tyydyttävä ja alle 20% heikko. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009g, 61-62; Kallunki & Kytönen 2007d, 80.)

Laskukaavassa nimittäjässä vähennetään taseen loppusummasta saadut ennakot. Saaduilla ennakoilla tarkoitetaan sellaisia ennakoita joihin liittyy keskeneräinen työ tai projekti joka sisältyy yrityksen vaihto-omaisuuteen. (Niskanen & Niskanen 2004u, 131.)

Omavaraisuusasteen laskukaava

$$100 \times \frac{\text{oma pääoma}}{\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakkomaksut}}$$

7.3.2 Käyttöpääomaprosentti

Käyttöpääoman laskukaava: Vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset – operatiiviset korottomat velat = käyttöpääoma. Käyttöpääoma kertoo rahoituksen määrästä joka on sitoutunut liiketoiminnan hoitoon. Käyttöpääoma koostuu lyhyt- ja pitkäaikaisesta vieraasta ja omasta pääomasta. Käyttöpääomaa verrataan käyttöpääomaprosenttia laskettaessa liikevaihtoon, koska erät joista käyttöpääoma muodostuu, ovat riippuvaisia liikevaihdosta. Toimiala vaikuttaa käyttöpääoman tarpeeseen, ennusteita laadittaessa käyttöpääoma antaa suuntaa tarvittavasta rahoituksesta laajennusta suunniteltaessa. Jälleen kerran on muistettava, että tilinpäätös kertoo ainoastaan sen hetkellisestä tilanteesta ja luvut saattavat poiketa vuoden aikaisista luvuista. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009h, 63-65.)

Käyttöpääomaprosentin laskukaava

$$100 \times \frac{\text{käyttöpääoma}}{\text{liikevaihto}}$$

7.4 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Yrityksen maksuvalmiudella eli likviditeetillä tarkoitetaan yrityksen kykyä suoriutua lyhyen aikavälin velvoitteista sekä yllättävistä menoista. Maksuvalmiuden tunnusluvut kiinnostavat erityisesti velkojia sekä tavarantoimittajia joiden saatavat erääntyvät yleensä lyhyellä aikavälillä. Maksuvalmiuden tarkastelussa käytetään taseeseen pohjautuvia likviditeettimittareita kuten esimerkiksi Current ratio tai Quick ratio sekä kassavirtapohjaisia tunnuslukuja. Kassavirtapohjaiset tunnusluvut kertovat miten yritys on tilikauden aikana hoitanut velvoitteensa. Hyvän maksuvalmiuden omaavalla yrityksellä on käytävissään kassavaroja tai nopeasti rahaksi muutettavaa omaisuutta yllättävienkin maksuerien hoitamiseksi. Yritys puolestaan jolla on huono maksuvalmius saattaa olla pakko turvautua yllättävissä tilanteissa kalliiseen lyhytaikaiseen lisärahoitukseen. Maksuvalmiuden puutteet voivat johtaa myös tarpeettomiin korkokuluihin jotka johtuvat eräpäivien ylityksistä. Maksuvalmius on syytä pitää riittävällä tasolla, koska liian suuri kassareservi sitoo yrityksen varoja tuottamattomalla tavalla. (Kallunki&Kytönen 2007e, 84.)

7.4.1 Current ratio

Current ratio luvun tarkoitus on mitata nopeasti rahaksi muutettavien erien suhdetta lyhytaikaisiin velkoihin. Käytettäessä Current ratio tunnuslukua maksuvalmiuden arvioinnin tukena oletetaan että yrityksen vaihto-omaisuudella on myyntiarvoa. Tällöin yritys voisi realisoida vaihto-omaisuutensa kohtuullisen ajan kuluessa. Yrityksen toimialasta riippuu onko tämä oletus realistinen. Vaihto-omaisuuden arvostuksen vaikeuden vuoksi Quick ratiota käytetään usein Current ration rinnalla maksuvalmiutta arvioitaessa. Current ration tarkasteluperspektiivi on hieman pidempi kuin Quick ratiota käytettäessä. Tunnuslukua voidaan käyttää joko yksittäisen yrityksen maksuvalmiuden kehityksen mittarina tai saman toimialan yritysten maksuvalmiuden välisessä vertailussa. Huomioitavaa on että Current ratio kuvaa vain yhden päivän tilannetta, eli rahoituspuskurin määrää ainoastaan tilinpäätöspäivänä. Tunnusluvulle on annettu seuraavat viitteelliset ohjearvot yli 2 hyvä, 1-2 tyydyttävä ja alle 1 heikko. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009i, 67; Niskanen & Niskanen 2004v, 118; Kallunki & Kytönen 2007f, 87.)

Current ration laskukaava

$$\frac{\text{vaihto-omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}}{\text{lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

7.4.2 Quick ratio

Quick ratio, jota myös happotestiksi kutsutaan kuvaa yrityksen kykyä selviytyä lyhyen aikavälin maksuistaan. Quick ratio poikkeaa Current ratiosta siten, että osoittajassa on vaihtuvista vastaavista vähennetty vaihto-omaisuus. Tunnusluvussa vain rahoitusomaisuudella oletetaan olevan arvoa, vaihto-omaisuuden todellisen arvon ei uskota vastaavan kirjanpidollista arvoa joten sen myyntitulojen ei uskota kattavan lyhytaikaisia velkoja. Luvun suositusarvo 1 tarkoittaa sitä, että yrityksen rahoitusomaisuus kattaa täysin sen lyhytaikaiset velat. Yrityksillä joilla esimerkiksi varastoihin sitoutuu suuria summia, on vaikeaa päästä suositusarvoon. Tulkinnan yhteydessä on hyödyllistä seurata myös yrityksen pääomarakennetta. Tunnusluvun kehitys kertoo yrityksen maksuvalmiudesta paremmin kuin yhden vuoden luku, koska tunnusluku kuvaa vain yhden päivän tilan-

netta tilinpäätöspäivänä. Tunnusluvulle on annettu seuraavat viitteelliset ohjearvot: yli 1 hyvä, 0.5-1 tyydyttävä ja alle 0.5 heikko. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009j, 66.)

Quick ration laskukaava

---

rahoitusomaisuus

---

lyhytaikainen vieraspääoma - saadut ennakkomaksut

8 Tunnuslukujen analysoinnista

Jotta tunnuslukujen analysoinnista olisi yritykselle hyötyä, on tunnusluvulle löydyttävä vertailukohta. Yksittäinen luku ei anna riittävästi informaatiota yrityksen tilasta. Kysymyksillä tasolla tietyn tunnusluvun tulisi olla, on itsessään vaikea. Yrityksen ja sen omistajien tavoitteet ja tarpeet vaikuttavat tunnuslukujen hyvään tai tyydyttävään tasoon. Yrityksen tavoitteet saattavat olla vaatimattomia ja keskittyä lähinnä elannon turvaamiseen omistajalle, tai tavoitteet voivat olla niin korkealla, että niiden eteen on tehtävä huomattavan paljon töitä. Tästä syystä näillä yrityksillä on oletettavasti hyvin erilaiset vaatimukset tunnuslukujen arvoille.

8.1 Analysoinnin ongelmat ja heikkoudet

Vasta analysointi antaa tunnusluvulle merkityksen. Analysointiin vaikuttaa kuitenkin vahvasti henkilö joka analysoinnin suorittaa. Analysoijan omat arvot ja odotukset vaikuttavat tunnuslukujen valintaan sekä niiden analysointiperusteisiin.

Eroavat johtopäätökset samoista tunnusluvuista voivat johtua monista eri syistä. Johtopäätösten erot voivat johtua mm. analysoijan tietämättömyydestä, tunnusluvun sisältöä ei ymmärretä oikein tai analyysissä käytetään tunnuslukuja jotka eivät sovi kyseisen yrityksen tilan arviointiin. Esimerkiksi mikäli yrityksen toiminta sitoo vain pienen pääoman, ei pääoman tuotto ole välttämättä oikea mittari arvioimaan yrityksen kannattavuutta. (Salmi & Rekola-Nieminen 2004c, 89-91.)

Tunnuslukujen tilastollisen analysoinnin ongelmat liittyvät oletuksiin, jakaumien poikkeavuuksiin sekä tunnuslukujen informaatioiden päällekkäisyyksiin.

Esimerkiksi kahta eri yritystä vertailtaessa kokoero ei saa vaikuttaa tunnusluvun vertailtavuuteen. Tällöin tunnusluvun osoittajan ja nimittäjän tulee olla tasasuhteisia. Tasasuhteisuus tarkoittaa, että lukujen riippuvuuden tulee olla lineaarinen. Lineaarinen riippuvuus ei toteudu, mikäli tunnusluku on suhteellisesti suurempi esimerkiksi korkean liikevaihdon yrityksillä kuin matalan liikevaihdon omaavilla yrityksillä. Koska tunnuslukujen tarkoitus on eliminoida eri yritysten kokoerojen vaikutusta vertailtavuuteen, tällainen on tunnuslukujen käytön kannalta haitallista. (Kallunki & Kytönen 2007g, 168-170.)

8.2 Konkurssin ennakoiminen ja luottokelpoisuus

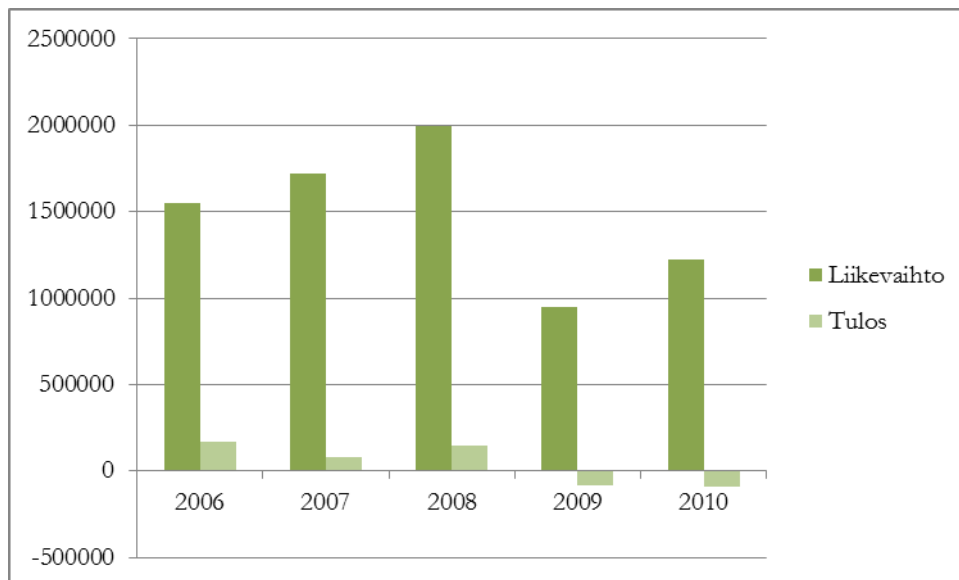
Tunnuslukujen analysointiin perustuvan konkurssiennustamisen voidaan katsoa alkaneen William H. Beaverin ja Edward I. Altmanin vuonna 1968 julkaisemista tutkimuksista. Beaverin ennustukset perustuivat yhteen muuttujaan, kun taas Altman käytti niin sanottua erotteluanalyysia eli hänen mallinsa perustuivat useampaan muuttujaan. Erotteluanalyysissä muodostetaan useasta tunnusluvusta painokertoimien avulla yhdistelmä-luku jolle on annettu kriittinen raja konkurssiriskille. Nämä useamman muuttujan mallit ovat nykyään suosittumia monipuolisuutensa vuoksi. (Kallunki & Kytönen 2007h, 181-182.)

Tunnuslukuihin perustumattomia konkurssia ennakoivia merkkejä ovat mm. ylivelkaantuminen, takaisinmaksukyvyyn heikkeneminen ja näiden myötä rahoittajien luottamuksen menettäminen.

Itse konkurssiprosessi saattaa kestää useiden tilikausien ajan, jopa 3-5 vuotta, tästä syystä lyhyt tarkastelujakso ei riitä mikäli tunnuslukujen antamaa informaatiota halutaan käyttää mahdollisen konkurssin ennakoimisen apuvälineenä. Parhaina konkurssin tunnistamisen apuvälineinä yksittäisistä tunnusluvuista voidaan pitää rahavirrasta laskettua vieraan pääoman takaisinmaksuaikaa, rahoitustuloksen riittävyttä sekä pääoman tuottoprosentteja. Yritystä ja sen taloudellista tilaa tulee kuitenkin tarkastella kokonaisuutena ja välttää johtopäätösten tekemistä yhden tunnusluvun perusteella. (Salmi & Rekola-Nieminen 2004d, 187)

9 Kuljetusliike Aulis Selenius Oy

Kuljetusliike Aulis Selenius Oy on perustettu vuonna 1976 nimellä Aulis Selenius. Yhtiö aloitti toimintansa yhdellä rekalla jota ajoi perustaja Aulis Selenius. Tuohon aikaan ajoluvat myönnettiin autoilijalle, ei yritykselle. Toiminta keskittyi alusta asti ulkomaanliikenteeseen, ajot suuntautuivat pääasiassa Tanskaan ja Norjaan. Toiminta laajeni kahden auton yritykseksi 80-luvulla jolloin palkattiin ensimmäinen ulkopuolinen työntekijä. 19.8.1987 yritys muutettiin Aulis Selenius Ky:ksi, ja se toimi kommandiittiyhtiönä aina 15.1.1999 asti. Tästä eteenpäin on yrityksen nimi ollut Aulis Selenius Oy. Yrityksen toiminta on kasvanut tasaisesti vuosien varrella. Vuonna 2003 on yrityksessä tehty sukupolvenvaihdos, jolloin Aulis Seleniuksen lapset Jani ja Tarja Selenius ottivat yrityksen vastuulle, osakkeet jakautuvat 21/6. Tällä hetkellä yrityksen palveluksessa on omistajien lisäksi 6 vakituista kuskia. Tämänhetkinen kalusto koostuu kahdesta täysperärekasta, seitsemästä vetäjästä sekä yhdestä pakettiautosta. (Selenius, A. 16.4.2012.)

Kuvio 1. Kuljetusliike Aulis Selenius Oy:n liikevaihdon ja tuloksen kehitys tarkastelujaksolla.

Kuljetusliike Aulis Selenius Oy:n liikevaihdon kehitys tarkastelujakson aikana. Ensimmäiset kolme vuotta eli tilikaudet 2006-2008 yrityksen liikevaihto kasvoi tasaisesti. Kuljetusliike Aulis Selenius Oy osti 14.3.2008 Selenius European Oy:n liiketoiminnan, kaupan mukana siirtyi 2 kuljettajaa ja 2 autoa. Vuonna 2009 Suomea ja koko Euroop-

paa koetellut talouden taantuma vaikutti osaltaan yrityksen liikevaihtoon sekä tulokseen. Vuoden 2009 aikana yritys joutui irtisanomaan yhteensä 4 kuljettajaa. Vuosina 2009-2010 on kalustoa vähennetty kahden ajoneuvon verran. Yrityksen liikevaihto vaikuttaisi kuitenkin olevan jälleen kasvussa (Kuvio 1.).

9.1 Tuloslaskelman oikaisut

Kuljetusliike Aulis Selenius Oy:n oikaistu tuloslaskelma, alkaa liikevaihdosta. Virallisen ja oikaistun tuloslaskelman liikevaihto on sama. Liiketoiminnan muita tuottoja ei ole. Aine- ja tarvikekäyttö saadaan virallisesta tuloslaskelmasta ostot tilikauden aikana. Oikaistussa tuloslaskelmassa henkilöstökuluihin on sisällytetty virallisesta tuloslaskelmasta palkat ja eläkekulut sekä muut henkilöstösivukulut.

Liiketoiminnan muut kulut saadaan suoraan virallisesta tuloslaskelmasta. Kun edellä mainitut menoerät vähennetään liikevaihdosta, saadaan yrityksen käyttökate.

Suunnitelman mukaiset poistot tulevat myös suoraan virallisesta tuloslaskelmasta. Arvonalentumisia ei ole. Välitulokseksi tulee liiketulos.

Korkotuotot saatiin suoraan virallisesta tuloslaskelmasta. Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumisia ei ole. Tuloverot siirrettiin kohtaan välittömät verot. Näiden jälkeen saatiin yrityksen nettotulos. Satunnaisia tuottoja ei ollut, joten nettotulos oli sama kuin kokonaistulos.

Vapaaehtoisten varauksia ei ollut. Tilikauden tulos on sama kuin virallisessa tuloslaskelmassa.

9.2 Taseen oikaisut

Vastaavaa puolella yrityksellä on vähäisessä määrin aineettomia hyödykkeitä. Aineellisiin hyödykkeisiin kohtaan koneet ja kalusto siirrettiin yrityksen kalusto. Yrityksellä ei ole sijoituksia, pitkäaikaisia saamisia, leasingvastuukantaa eikä vaihto-omaisuutta. Myyntisaamiset, muut saamiset ja rahat ja rahoitusarvopaperit siirrettiin myös suoraan virallisesta taseesta. Näiden erien yhteissummaksi saadaan vastaavaa yhteensä, joka on sama kuin virallisessa taseessa.

Vastattavaa puolen erät siirrettiin suoraan virallisesta taseesta ilman oikaisutoimenpiteitä. Yrityksellä ei ole laskennallista verovelkaa, pakollisia varauksia eikä leasingvastuukantaa. Lyhytaikaisen vieraan pääoman erät eli ostovelat ja siirtovelat saadaan myös

suoraan virallisesta taseesta. Siirtovelat nimetään oikaistussa taseessa uudelleen muut korottomat lyhytaikaiset velat.

Analyysissä yrityksen tunnuslukuja verrataan Finnvera Oyj:n laatiman toimialatilaston 4941 Tieliikenteen tavarankuljetuksen mediaanilukuihin.

9.3 Prosenttimuotoinen tilinpäätös

Prosenttimuotoisen tuloslaskelman avulla voidaan nähdä, että euromääräiset ostot tilikauden aikana ovat kasvaneet tasaisesti, vaikka kaluston määrää on vähennetty. Tämä johtuu suurimman kuluerän, eli polttoainekustannusten hinnannoususta johtuvasta kasvusta. Tilikaudella 2006-2007 ostojen osuus liikevaihdosta oli 32,08% ja vuoteen 2010-2011 mennessä osuus oli noussut 48,89 prosenttiin. Raakaöljyn hinnannoususta johtuvaan kustannusten nousuun ei yritys voi vaikuttaa, joten säästämähdollisuudet tältä osin ovat melko pienet, ainoastaan tankkauksen ajoittaminen kulloinkin edullisimpaan maahan voi tuoda säästöä. Henkilöstökuluissa ei ole huomattavaa vaihtelua tarkastelujakson aikana, henkilöstöä jouduttiin vähentämään vuonna 2009, mutta verrattuna liikevaihtoon henkilöstökulut ovat pysyneet samalla tasolla. Poistot ja arvonalentumiset ovat pienentyneet hieman suhteessa liikevaihtoon, kalustoa jouduttiin vähentämään vuonna 2009 ja tästä johtuen poistojen ja arvonalentumisien määrä on laskenut. Liiketoiminnan muut kulut ovat kasvaneet tilikauden 2006-2007 11,94 prosentista tilikauden 2010-2011 14,04 prosenttiin liikevaihdosta. Korkojen ja rahoitustuottojen osuus liikevaihdosta oli tarkastelujaksolla varsin pieni ja se vaihteli 0,01% ja 0,07% välillä. Rahoituskulut puolestaan liikkuivat suhteessa vieraan pääoman määrään, vaihdellen 1,075 ja 1,97% välillä. Tili-kauden voitto oli parhaimmillaan tilikaudella 2006-2007 ollen 8,15% liikevaihdosta. Tilikauteen 2010-2011 mennessä voitto/tappio oli pudonnut -7,28 prosenttiin liikevaihdosta. Suomen ja koko Euroopan heikko taloudellinen tilanne vuoden 2009 jälkeen vaikutti osaltaan raskaasti yrityksen toimintaan ja tulokseen.

Prosenttimuotoista tasetta tarkasteltaessa on huomattavaa, että suurin erä suhteutettuna taseen loppu-summaan vastaavaa puolella ovat koneet ja kalusto. Pysyvät vastaavat koostuvat lähes kokonaan koneista ja kalustosta, ja niiden osuus taseen loppusummasta pysyi tasaisena tilikausilla 2006-2009 ollen 63,06%-64,70% välillä. Tilikaudella 2009-2010 koneiden ja kaluston osuus oli noussut 67,35 prosenttiin, mikä selittyi tehdyillä

investoinneilla. Huonon taloudellisen tilanteen vuoksi kalustoa myytiin, ja koneiden ja kaluston osuus taseen loppusummasta tilikaudella 2010-2011 oli pudonnut 59,70 prosenttiin. Myyntisaamisten suhteellinen osuus taseen loppusummasta oli noussut tarkastelujaksolla jonkin verran. Tilikausilla 2006-2010 myyntisaamiset pysyttelivät noin 20% taseen loppusummasta, mutta tilikaudella 2010-2011 niiden osuus oli noussut 34,85 prosenttiin taseen loppusummasta. Euromääräinen vaihtelu ei ollut näin dramaattista, eli luku ei kerro esimerkiksi yhteistyökumppanin maksuvaikeuksista. Rahojen ja pankkisaamisten määrä on laskenut tarkastelujaksolla, tämä kertoo siitä että käteisvaroja on jouduttu käyttämään kattamaan kuluja. Vastattavaa puolella oman pääoman suhteellinen osuus on laskenut tappiollisten vuosien seurauksena. Parhaimmillaan tilikaudella 2008-2009 oman pääoman osuus taseen loppusummasta oli 30,67% ja tappiollisten vuosien seurauksena se on laskenut 13,78 prosenttiin. Pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä on laskenut tarkastelujaksolla tasaisesti. Tilikaudella 2010-2011 pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä oli enää 2,48% taseen loppusummasta. Trendi lyhytaikaisen vieraan pääoman suhteen vaikutti samalta, se laski tasaisesti ja tilikaudella 2010-2011 lyhytaikaisen vieraan pääoman osuus oli enää 11,21% taseen loppusummasta. Muut velat puolestaan kasvoivat tarkastelujaksolla. Muihin velkoihin sisältyi velat omistajille. Taloudellisesti huonoina aikoina omistajat olivat lainanneet rahaa yritykselle. Vaikka lainat rahoituslaitoksille olivat pienentyneet tarkastelujaksolla, vieraan pääoman suhteellinen osuus taseen loppusummasta oli kasvanut jonkin verran. Ennen vuotta 2009 vieraan pääoman osuus oli 69,33% mutta tilikaudella 2010-2011 se oli jo 86,22% taseen loppusummasta. Tämä selitty sillä, että omistajat ovat lainanneet rahaa yritykseen, jotta yrityksen ei olisi tarvinnut hakea ulkopuolista rahoitusta.

9.4 Trendianalyysi

Trendimuotoista tuloslaskelmaa tarkasteltaessa voidaan todeta, että yrityksen liikevaihto kasvoi tasaisesti tilikausina 2006-2008. Vuonna 2009 alkanut taloudellisen tilanteen heikentyminen vaikutti osaltaan selkeästi yrityksen liikevaihdon kehitykseen. Vuoden 2009 liikevaihto putosi 61,04 prosenttiin vuoden 2006 liikevaihdosta, vuonna 2010 liikevaihto kasvoi hieman, ollen 78,8 prosenttia vuoden 2006 liikevaihdosta. Aine- ja tarvikeostojen määrää ei voida verrata perusvuoteen 2006 järkevästi, koska kuljetuskaluston määrä on vaihdellut tarkastelujakson aikana suurestikin, ja sitä myötä polttoainekustannukset eivät ole keskenään verrannollisia näiltä vuosilta. Polttoainekustannusten määrä

on noussut myös hinnannousun myötä, joten erää ei ole järkevää verrata perusvuoteen. Paremmen kuvan tämän erän kehityksestä antaa prosenttimuotoinen tuloslaskelma. Henkilöstökuluihin pätee sama huomio, kuin aine- ja tarvikeostoihin, henkilöstön määrä on vaihdellut tarkastelujaksolla. Poistoista ja arvonalentumisista voidaan todeta, että ne ovat pienentyneet huomattavasti vuoden 2009 jälkeen jolloin kalustoa jouduttiin vähentämään. Tilikautena 2008-2009 poistojen ja arvonalentumisien osuus verrattuna vuoteen 2006 oli 140,05%. Tilikauden 2010-2011 poistot ja arvonalentumiset olivat enää 59,48% verrattuna vuoteen 2006. Tämä erä pienenee vuosien kuluessa luonnostaankin, ellei investointeja tehdä. Tarkastelujakson aikana tapahtunut nousu ja sen jälkeinen lasku ovat selitettävissä taloudellisesta tilanteesta johtuneella kaluston vähentämisellä. Rahoitus-tuotot ja -kulut erässä tuotot olivat varsin pieni summa, sen kehitys ei ole oleellinen yrityksen kannalta, koska summa oli niin pieni. Rahoituskulut puolestaan kulkevat linjassa suhteessa kaluston määrään. Yrityksen tulos kääntyi negatiiviseksi vuoden 2009 jälkeen. Tilikausi 2008-2009 oli yritykselle vielä tuloksellisesti kannattava, 84,08% verrattuna vuoteen 2006, kun taas tilikauden 2010-2011 tulos oli laskenut -70,37 prosenttiin vuoden 2006 tuloksesta. Suomen ja koko Euroopan taloudellinen tilanne vaikutti rajusti yrityksen toimintaan, ja sitä jouduttiin supistamaan ajojen vähentymisen vuoksi.

Tarkasteltaessa trendimuotoista tasetta nähdään, että pysyvien vastaavien määrä on laskenut verrattuna sekä perusvuoteen, että sen jälkeisiin ns. huippuvuosiin. Tilikauden 2008-2009 pysyvät vastaavat olivat 141,12% vuoteen 2006 verrattuna, kun taas tilikauden 2010-2011 pysyvien vastaavien suhteellinen osuus verrattuna vuoteen 2006 oli laskenut 79,55 prosenttiin. Tämä kertoo investoinneista vuonna 2008 ja toiminnan supistamisesta vuoden 2009 jälkeen. Pysyvät vastaavat koostuvat lähes kokonaan kuljetuskalustosta.

Vaihtuvien vastaavien osalta myynti- ja siirtosaamisissa ei tarkastelujaksolla tapahtunut huomattavaa vaihtelua. Rahat ja pankkisaamiset ovat tippuneet 51,31 prosenttiin verrattuna perusvuoteen 2006. Tästä voidaan todeta, että vaikka prosentuaalista pudotusta voidaan pitää kovana, oli rahaa euromääräisesti tilillä edelleen auttavasti.

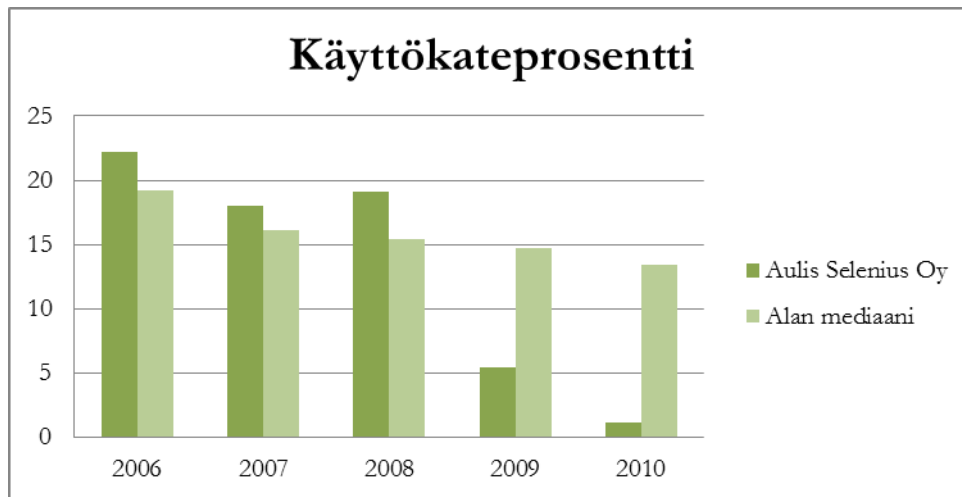
Vastaavat yhteensä laskivat 84,45 prosenttiin vuoteen 2006 verrattuna, tähän vaikutti suurimmin kaluston vähentäminen. Vastattavista oma pääoma tippui 48,88 prosenttiin verrattuna perusvuoteen, tähän johtivat tappiolliset tilikaudet vuoden 2009 jälkeen. Huomattavaa on, että vaikka yrityksen taloudellinen tilanne on ollut laskusuhdanteessa, pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä on laskenut rajusti. Tilikaudella 2010-2011 pitkäaikaisten lainojen määrä oli tippunut vain 12,87 prosenttiin vuoden 2006 lainoista. Trendi oli sama lyhytaikaisten lainojen osalta jotka olivat laskeneet 47,50 prosenttiin verrattuna vuoteen 2006. Tähän vaikuttavat osaltaan kaluston vähennykset, mutta samalla luvut kertovat myös yrityksen varsin terveestä rahoitusrakenteesta. Ostovelkojen määrä ei juuri vaihdellut tarkastelujaksolla. Muut velat kasvoivat tasaisesti. Vieras pääoma yhteensä oli laskenut tarkastelujaksolla 95,57 prosenttiin ja vastattavaa yhteensä oli 84,45% verrattuna perusvuoteen 2006.

9.5 Tunnuslukujen tulkinta

Oikaistun tuloslaskelman avulla lasketut tunnusluvut tilikausilta 2006-2011. Kannattavuutta kuvaamaan on valittu käyttökateprosentti, nettotulosprosentti ja kokonaispääomantuottoprosentti. Yrityksen vakavaraisuutta kuvataan omavaraisuusasteen sekä käyttöpääomaprocentin avulla ja ainoana maksuvalmiutta kuvaavana tunnusluku on Quick ratio. Current ratiota ei otettu mukaan maksuvalmiuden tunnuslukuihin, koska yrityksellä ei ole vaihto-omaisuutta eikä saatuja ennakoita. Tästä johtuen molemmat tunnusluvut olisivat olleet identtiset. Lasketut tunnusluvut esitetään tarkemmin liitteessä 7.

9.5.1 Kannattavuus

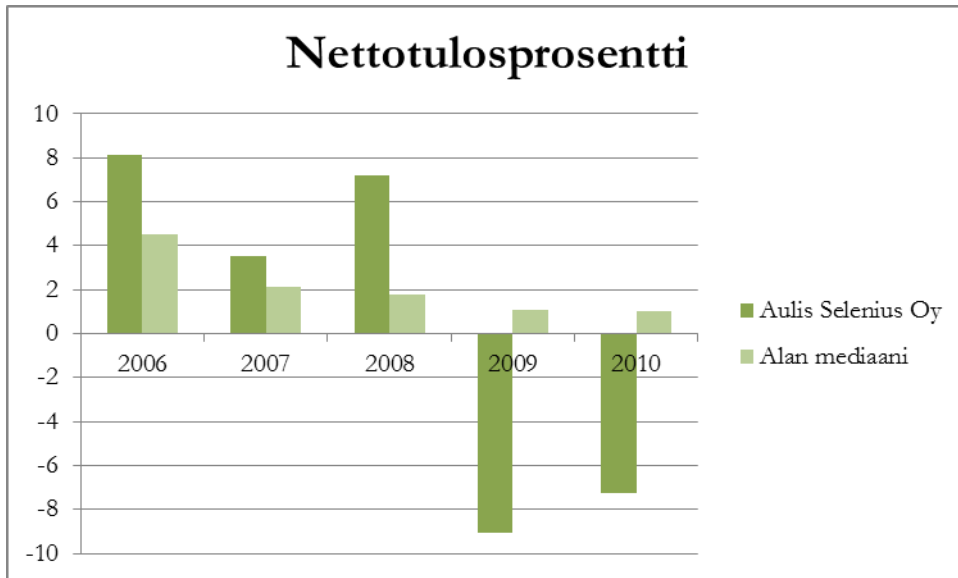
Tieliikenteen tavarankuljetus alan vertailuluvut on saatu Toimiala Online palvelusta, joka saa tietonsa Tilastokeskukselta sekä Finnvera Oyj:ltä. Kannattavuuden, vakavaraisuuden sekä maksuvalmiuden vertailuluvut on otettu ryhmästä Tieliikenteen tavarankuljetus 4941.

Kuvio 2. Käyttökateprosentin kehitys tarkastelujaksolla.

Käyttökateprosentille ei voida antaa konkreettista suositusarvoa, mutta Yritystutkimusneuvottelukunnan antama suuntaa antava arvo käyttökateprosentille palveluja tuottavalle yritykselle on 5-15%. Yrityksen käyttökateprosentti on ollut tarkastelujakson ensimmäisenä kolmena vuonna reilusti yli tavoitearvon, vuonna 2009 on osuttu juuri ja juuri tavoitehaarukan sisälle ja viimeisenä vuonna käyttökateprosentti on ollut alle Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeellisten arvojen. Talouden taantuma sekä nousseet polttoaine ja henkilöstökustannukset ovat osaltaan vaikuttaneet tunnusluvun heikkenemiseen.

Verrattaessa yrityksen käyttökateprosenttia alan mediaanilukuihin huomataan, että tarkastelujakson kolmen ensimmäisen vuoden aikana arvot ovat olleet alan mediaania paremmat. Kahden viimeisen vuoden aikana yrityksen käyttökateprosentti on jäänyt reilustikin alan mediaanin alapuolelle.

Kuvio 3. Nettotulosprosentin kehitys tarkastelujaksolla.

Yritystutkimusneuvottelukunta ei ole antanut nettotulosprosentille muita tavoitearvoja kuin sen, että luvun tulee olla positiivinen jotta toimintaa voidaan pitää kannattavana. Tarkastelujakson kolmena ensimmäisenä vuonna yrityksen nettotulosprosentti on ollut positiivinen, mutta vuonna 2009 tunnusluku on tippunut negatiiviseksi. Viime vuosien toimintaa ei siis voida tämän tunnusluvun perusteella pitää kannattavana.

Trendi on sama verrattaessa lukua alan mediaaniin. Kolmena ensimmäisenä vuonna yrityksen nettotulosprosentti on ollut reilusti yli mediaanin, mutta kahtena viimeisenä vuonna luku on reilusti mediaania huonompi. Todettakoon, että alan mediaanikaan ei ole kuin prosentin luokkaa, tämä kertoo vaikeudesta kautta koko toimialan.

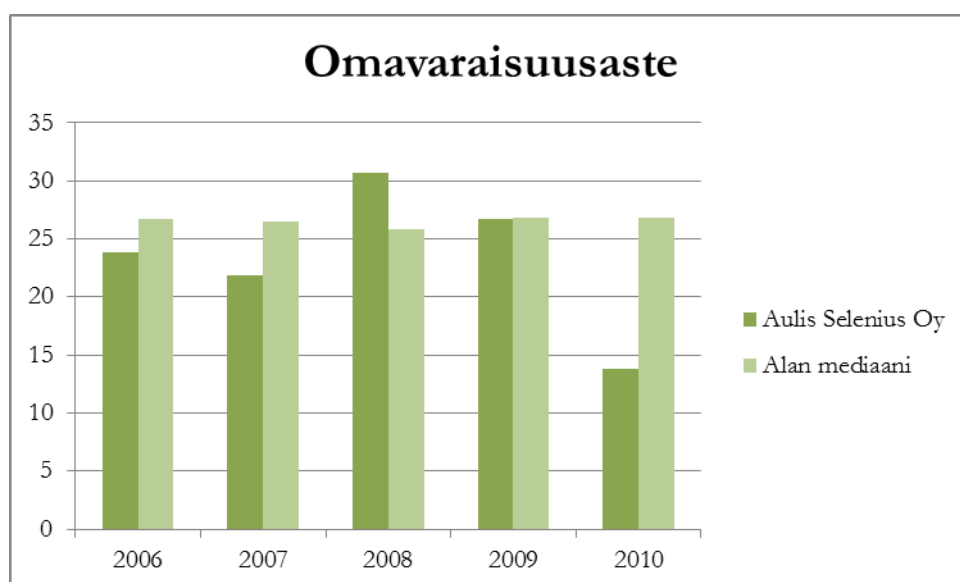
Kuvio 4. Kokonaispääoman tuottoprosentin kehitys tarkastelujaksolla.

Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut kokonaispääoman tuottoprosentille seuraavat tavoitearvot: yli 10% hyvä, 5-10% tyydyttävä ja alle 5% heikko. Yrityksen kokonaispääoman tuottoprosentti kolmelta ensimmäiseltä tarkastelujakson vuodelta on ollut hyvä, mutta vuoden 2009 jälkeen lasku on ollut radikaalia. Kaksi viimeistä vuotta olivat yritykselle tappiollisia, joten tuottoa pääomalle ei voida silloin odottaa.

Kolmen ensimmäisen tarkastelujakson vuoden aikana yrityksen pääoman tuottoprosentti oli välillä huomattavastikin alan mediaania parempi. Vuoden 2009 jälkeen alan mediaanikin on sijoittunut Yritystutkimusneuvottelukunnan antamalla asteikolla heikolle tasolle, tämä kertoo koko alan yleisestä tilanteesta ja taloudellisista hankaluuksista alalla. Syynä viimeisten vuosien tunnusluvun laskuun voidaan osaltaan pitää polttoaine- ja henkilöstökustannusten nousua.

9.5.2 Vakavaraisuus

Yrityksen vakavaraisuutta kuvaamaan on valittu omavaraisuusaste sekä käyttöpääomaosuus. Toimialan mediaani luvut on saatu Toimiala Online palvelusta.

Kuvio 5. Omavaraisuusasteen kehitys tarkastelujaksolla.

Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut omavaraisuusasteelle seuraavat tavoitearvot: yli 40% hyvä, 20-40% tyydyttävä ja alle 20% heikko. Omavaraisuusaste kertoo mm.

siitä kuinka hyvin yritys kestää tappiota. Koska Kuljetusliike Aulis Seleniuksen kaksi viimeistä tilikautta ovat olleet tappiollisia, on mielenkiintoista seurata miten tappiolliset tilikaudet ovat vaikuttaneet yrityksen omavaraisuusasteeseen. Yrityksen omavaraisuus on pysynyt tyydyttävällä tasolla tarkastelujakson ensimmäiset neljä vuotta. Viimeisenä vuonna omavaraisuusaste on pudonnut alle 14%. Yrityksen kaksi viimeistä vuotta olivat tappiollisia, mutta omavaraisuusaste ei ole kuitenkaan kärsinyt tästä kovin paljoa. Tämä kertoo yrityksen terveestä rahoitusrakenteesta ja hyvästä omavaraisuudesta joka osaltaan edesauttaa yritystä selviytymään tappiollisista vuosista.

Toimialan mediaani on pysytellyt tarkastelujakson aikana tasaisesti hieman yli 25%:ssa. Vuosina 2008 ja 2009 yrityksen omavaraisuus on ollut samalla tai paremmalla tasolla kuin alan mediaani.

Kuvio 6. Käyttöpääomaprocentin kehitys tarkastelujaksolla.

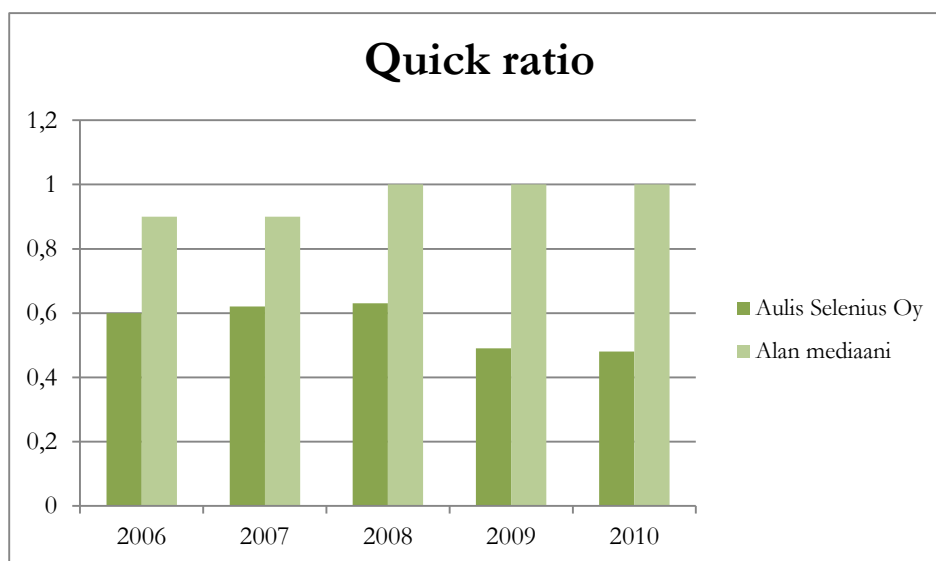
Yritystutkimusneuvottelukunta ei ole antanut tavoitearvoja tälle tunnusluvulle. Käyttöpääomaprocentti kertoo liiketoimintaan sitoutuvan rahoituksen määrän. Suunniteltaessa investointeja käyttöpääomaprocentti kertoo niihin tarvittavan rahoituksen määrästä.

Vuodelta 2006 ei ollut saatavilla vertailulukua toimialalta. Yrityksen käyttöpääomaprocentti on ollut kautta koko tarkastelujakson huomattavasti korkeampi kuin alan mediaani. Luku on kohonnut tasaisesti, mikä johtuu omavaraisuuden heikkenemisestä tap-

piollisten tilikausien myötä. Yrityksen mahdollisiin investointeihin tarvitsema rahoituksen määrä on kasvanut tasaisesti.

9.5.3 Maksuvalmius

Maksuvalmiutta kuvaamaan oli valittu Current ratio sekä Quick ratio. Tässä on esitetty ainoastaan Quick ratio joka kuvaa yrityksen mahdollisuuksia selviytyä lyhytaikaisista veloista rahoitusomaisuudellaan. Koska yrityksellä ei ole vaihto-omaisuutta, olisivat molemmat luvut olleet identtiset.

Kuvio 7. Quick ration kehitys tarkastelujaksolla.

Yritysneuvottelukunta on antanut Quick ratiolle seuraavat tavoitearvot: yli 1 hyvä, 0,5-1 tyydyttävä ja alle 0,5 heikko. Yrityksen Quick ratio on pysynyt vuosina 2006-2008 noin 0,6:ssa ollen tyydyttävä ja vuoden 2009 jälkeen se on laskenut noin 0,5 eli tyydyttävän ja heikon rajalle. Tappiolliset vuodet ovat verottaneet yrityksen rahoitusomaisuutta joten Quick ratio on hieman laskenut.

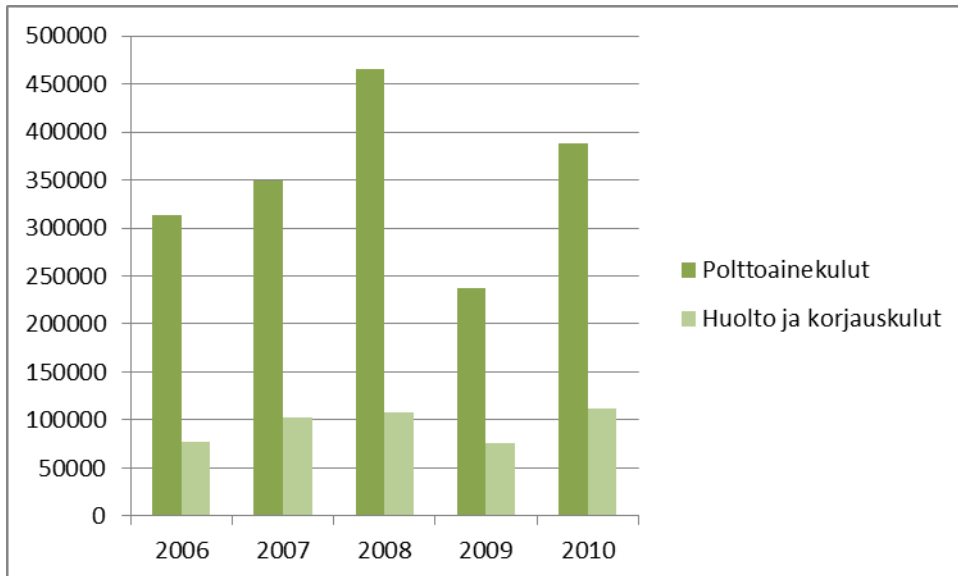
Toimialan mediaani on pysytellyt koko tarkastelujakson ajan lähellä 1:tä tai 1:ssä ollen tyydyttävän ja hyvän rajalla tai hyvä. Yrityksen tunnusluku on siis ollut kautta tarkastelujakson huonompi kuin alan mediaani. Tunnusluvusta voidaan päätellä, että yrityksellä voisi olla vaikeuksia selviytyä lyhytaikaisista veloistaan ainoastaan rahoitusomaisuuden turvin.

10 Yhteenveto

Tehdyn tilinpäätösanalyysin perusteella voidaan todeta, että Kuljetusliike Aulis Selenius Oy eli vuosina 2006-2008 tasaista kasvun aikaa liikevaihdon sekä tuloksen kautta mitattuna. Näinä vuosina yrityksen kannattavuus oli varsin hyvällä pohjalla. kannattavuutta mitattiin käyttökate-, nettotulos-, ja kokonaispääoman tuotto-%:n avulla. Kaikilla näillä tunnusluvuilla mitattuna yrityksen kannattavuus oli Yritystutkimusneuvottelukunnan antamien tavoitearvojen perusteella hyvällä tasolla. Verrattaessa näitä tunnuslukuja toimialan yleisiin tunnuslukuihin, voitiin todeta yrityksen kannattavuuden olevan alan mediaanilukuihin verrattuna hyvällä tasolla. Tarkastelujakson kahtena viimeisenä vuonna, eli tilikausina 2009-2010 puolestaan yrityksen liikevaihto, tulos sekä kannattavuus kääntyivät laskuun. Yrityksen tulos oli näinä vuosina negatiivinen, ja verrattuna sekä Yritystutkimusneuvottelukunnan että alan mediaani lukuihin huonolla tasolla. Yrityksen vakavaraisuutta mitattiin omavaraisuusasteen sekä käyttö-%:n kautta. Näillä mittareilla voidaan todeta, että yrityksen vakavaraisuus on kärsinyt tarkastelujakson aikana. Yrityksen Quick ratio, joka kuvaa lyhyen aikavälin maksuvalmiutta on pysynyt tarkastelujaksolla Yritystutkimusneuvottelukunnan tavoitearvojen mukaan tyydyttävällä tasolla. Tarkastelujakson kahden viimeisen vuoden Quick ratio oli tyydyttävän ja heikon rajalla ja luku pysyi koko tarkastelujakson alemmalla tasolla kuin alan mediaani luku.

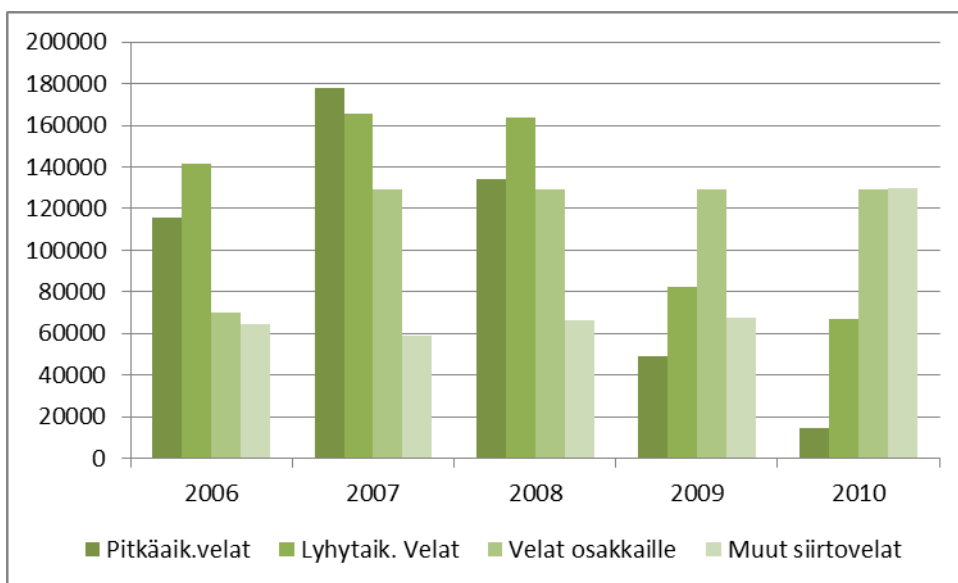
Yrityksen suurimmat kuluerät polttoainekulut sekä huoltokulut ovat kehittyneet tarkastelujaksolla seuraavasti:

Kuvio 8. Polttoaine- sekä huolto ja korjauskulujen kehitys tarkastelujaksolla.

Vaikka vuosina 2009-2010 kalustoa on vähennetty kahden ajoneuvon verran, ovat polttoainekustannukset kuitenkin nousussa. Tämä johtuu polttonesteiden hinnannoususta, yrityksen ajot suuntautuvat edelleen Eurooppaan joten kustannusten nousu ei johdu esimerkiksi pidentyneistä ajomatkoista. Huolto- ja korjauskustannukset ovat pysytelleet suurin piirtein samalla tasolla tarkastelujakson aikana.

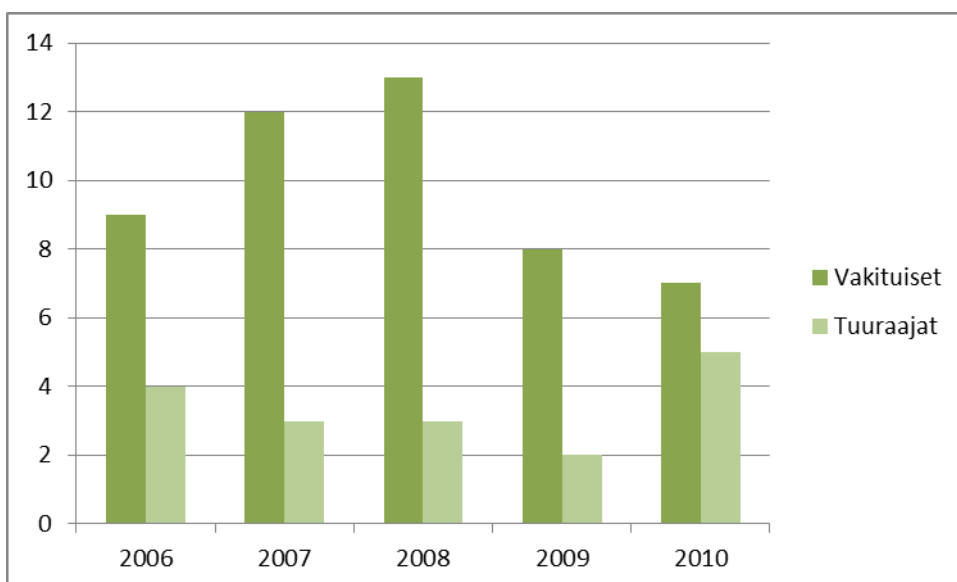
Yrityksen velkarakenne on kehittynyt tarkastelujakson aikana seuraavasti:

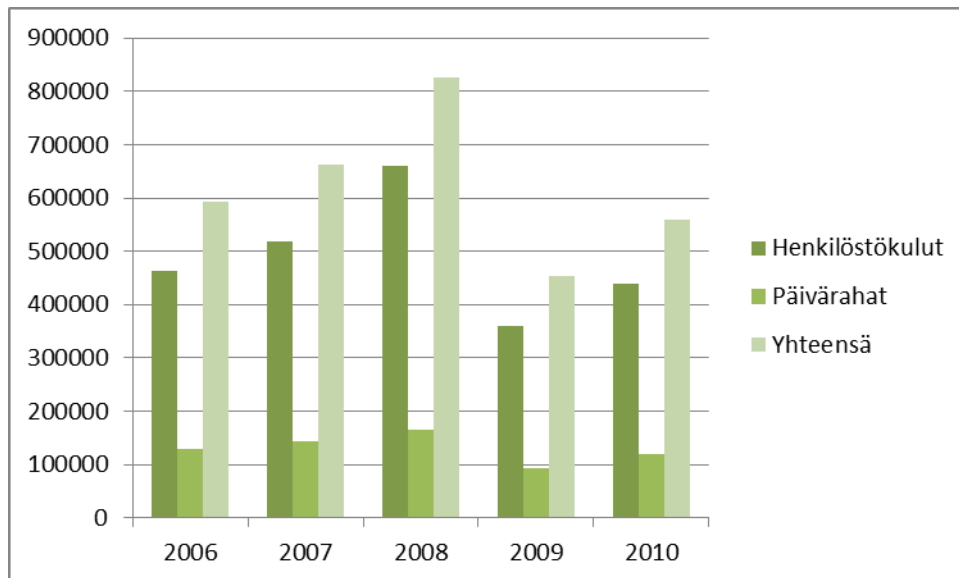
Kuvio 9. Yrityksen velkarakenteen kehitys tarkastelujaksolla.

Kuljetuskalustoon liittyvät velat rahoituslaitoksilta on saatu tarkastelujakson aikana varsin pieniksi velkojen kokonaismäärään nähden. Velat osakkaille koostuvat täysin veloista Jani Seleniukselle ja muut siirtovelat koostuvat lähinnä veloista Jani Seleniuksen vanhalle yritykselle Selenius European Oy:lle sekä koroista muodostuneista veloista Jani Seleniukselle. Yrityksen velkarakenne on varsin terveellä pohjalla, koska velkojen osuus rahoituslaitoksille on melko pieni. Tästä syystä yrityksen velkoihin liittyvä riski on huomattavasti pienempi kuin vieraan pääoman määrä antaa ymmärtää.

Yrityksen työntekijämäärän kehitys tarkastelujaksolla. Mukana ovat sekä vakituiset työntekijät että tarvittaessa työhön kutsutut tuuraajat. Luvut ovat kunkin vuoden pyöristettyjä keskiarvoja.

Kuvio 10. Yrityksen työntekijämäärät tarkastelujaksolla.

Kuvio 11. Yrityksen henkilöstökulut ja maksetut päivärahat tarkastelujaksolla.

Työntekijöiden määrää jouduttiin vähentämään vuoden 2009 tapahtumien vuoksi. Myös vuonna 2010 on kuljettajien keskimääräinen määrä vähentynyt. Vuonna 2010 tuuraajien osuus oli kasvanut jonkin verran. Tämä johtuu satunnaisten ajojen määrästä joihin ei ole järkevää palkata vakituista kuljettajaa. Kaiken kaikkiaan yritys on pyrkinyt vähentämään kuluja suurimmissa kuluerissä eli kaluston määrässä sekä henkilöstöku- luissa. Suurimmista kulueristä ainoastaan polttoainekustannukset ovat nousseet vaikka kalustoa on vähennetty. Henkilöstökustannusten määrä näyttää laskeneen vuonna 2009 radikaalisti ja sen jälkeen kasvaneen samassa suhteessa liikevaihdon kanssa.

11 Pohdinta

Opinnäytetyön kirjoitusprosessi kesti vajaa puoli vuotta. Alun perin oli valmistautunut tekemään opinnäytetyöni tämänhetkiselle työnantajalleni, mutta yhteistyö osoittautui oletettua haastavammaksi, joten päädyin tekemään opinnäytetyöni toimeksiantona Kuljetusliike Aulis Selenius Oy:lle. Teoriatietoa tilinpäätökseen ja tilinpäätösanalyysiin liit- tyen oli helppo löytää. Näin jälkikäteen ajateltuna lähteiden määrä työssäni vaikuttaa melko suppealta, mutta tieto ja käytännöt ovat kuitenkin samat kaikille riippumatta läh- teestä.

Työläimpänä vaiheena koko prosessissa koin teoriaosuuden valmistelun, rajaamisen ja toteutuksen. Tuntui että esitettävää teoriaa tilinpäätösanalyysiin liittyen olisi ollut vaikka

kuinka paljon, mutta rajaus on mielestäni melko onnistunut. Kannattavuuden, vakava-raisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukujen lisäksi päädyin sisällyttämään opinnäytetyöhöni myös prosenttimuotoisen tilinpäätöksen sekä trendianalyysin yrityksen tilikausilta 2006-2010. Päädyin tähän ratkaisuun, jotta opinnäytetyö palvelisi yrityksen omistajia mahdollisimman monipuolisesti.

Reliabiliteetin osalta opinnäytetyöni on mielestäni melko hyvin onnistunut. Aineisto ei ole tulkinnanvaraista eikä tilinpäätöksen oikaisutoimenpiteissä ole harkinnan varaa. valitut tunnusluvut olivat mielestäni kohtuullisia mittareita yrityksen taloudelliselle tilalle ja prosenttimuotoisesta tilinpäätöksestä sekä trendianalyysistä selviää hyvin kunkin kuukauden suhteellinen kehitys tarkastelujakson aikana.

Haasteellisinta omaan työskentelyyn liittyen oli luultavasti ajan järjestäminen. Tämä johtuu omasta tilanteestani pienen lapsen äitinä ja yrittäjän puolisona. Uskon että minun olisi pitänyt olla järjestelmällisempi ja pitää tiukemmin kiinni suunnitelmistani opinnäytetyön aikataulun suhteen. Arki voi kuitenkin tuoda yllättäviäkin haasteita ja niistä on vain selvittävä vaikka sitten suunnitelmia muutamalla.

Lähteet

Edilex 2012. Luettavissa: <http://www.edilex.fi/virallistieto/kilaohje/rahoituslask2>.

Luettu 20.4.2012.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. 13-14., osin uudistettu painos. Tammi. Helsinki.

Kallunki, J-P. & Kytönen, E. 2007. Uusi tilinpäätösanalyysi. 6. painos. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2004. Tilinpäätösanalyysi. 2., tarkistettu painos. Edita Prima Oy. Helsinki.

Salmi I. 2006. Mitä tilinpäätös kertoo. 4., uudistettu painos. Edita Prima Oy. Helsinki.

Salmi, I & Rekola-Nieminen, L. 2004. Tilinpäätöksen rakentaminen ja tulkinta. 2. painos. Edita Prima Oy. Helsinki.

Selenius A. 16.4.2012. Perustaja. Kuljetusliike Aulis Selenius Oy. Haastattelu.

Toimialaonline. 2010. Luettavissa: <http://www2.toimialaonline.fi/>. Luettu 18.4.2012.

Yritystutkimusneuvottelukunta. 2009. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 8., korjattu laitos. Esa Print Oy. Tampere.

Liitteet

Liite 1. Tuloslaskelma tilikausilta 2006-2010

TULOSLASKELMA	1.4.2010- 31.3.2011	1.4.2009- 31.3.2010	1.4.2008- 31.3.2009	1.4.2007- 31.3.2008	1.4.2006- 31.3.2007
LIIKEVAIHTO	1 220 925,80	945 846,99	1 991 468,24	1 716 578,50	1 549 436,36
Materiaalit ja palvelut					
Aineet ainevajeet ja tavarat	595 495,91	402 315,17	709 938,61	606 478,95	495 318,52
Ostojen oikaisuerät	1 454,97	1 974,05	2 662,90	1 556,67	1 809,95
Ostot tilikauden aikana yhteensä	596 950,88	404 289,22	712 601,51	608 035,62	497 128,47
Ulkopuoliset palvelut					
Alihankinta	220,00		2 783,76	82 378,63	58 259,88
Vuokrattu työvoima					2 567,00
Ulkopuoliset palvelut yhteensä			2 783,76	82 378,63	60 826,88
Materiaalit ja palvelut yhteensä	597 170,88	404 289,22	715 385,27	690 414,25	557 955,35
Henkilöstökulut					
Työntekijöiden palkat ja palkkiot	316 712,40	250 585,60	477 624,55	372 825,51	359 158,99
Osakkaiden ja omaisten palkat	36 000,00	36 600,00	43 200,00	37 160,00	6 000,00
Palkat ja palkkiot yhteensä	352 712,40	287 185,60	520 824,55	409 985,51	365 158,99
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	62 954,32	49 442,60	83 265,18	66 422,13	59 811,58
Muut henkilösivukulut	23 858,28	23 013,59	56 019,60	41 686,24	37 636,62
Henkilöstökulut yhteensä	439 525,00	359 641,79	660 109,33	518 093,88	462 607,19
Poistot ja arvonalentumiset	89 998,06	119 022,47	211 903,82	207 269,92	151 306,50
Liiketoiminnan muut kulut	171 461,50	130 261,75	235 019,27	199 747,66	184 981,70
LIIKEVOITTO	-75 729,64	-67 368,24	169 050,55	101 052,79	192 586,62
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut korko ja rahoitustuotot	98,53	373,52	1 403,68	627,77	93,31
Korkokulut ja muut rahoituskulut	13 222,10	18 970,77	26 960,77	19 878,44	22 049,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	13 123,57	18 597,25	25 557,09	19 250,67	21 955,69
VOITTO/TAPPIO ENNEN					
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-88 853,21	-85 965,49	143 493,46	81 802,12	170 630,93
Tilinpäätössiirrot					
Koneiden ja kaluston poistoeron muutos					
Tuloverot			37 327,48	21 293,21	44 362,55
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	-88 853,21	-85 965,49	106 165,98	60 508,91	126 268,38

Liite 2. Tase tilikausilta 2006-2010

TASE	1.4.2010- 31.3.2011	1.4.2009- 31.3.2010	1.4.2008- 31.3.2009	1.4.2007- 31.3.2008	1.4.2006- 31.3.2007
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet					
Muut pitkävaikutteiset menot	700,38	1 400,81	2 101,24	2 801,67	4 441,11
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	700,38	1 400,81	2 101,24	2 801,67	4 441,11
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja kalusto	357 190,49	473 288,12	633 610,16	616 891,44	448 998,17
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	357 190,49	473 288,12	633 610,16	616 891,44	448 998,17
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	357 890,87	474 688,93	635 711,40	619 693,11	453 439,28
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Saamiset					
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	193 375,90	151 035,39	220 221,69	185 965,42	176 029,68
Siirtosaamiset	15 554,20	14 246,90	38 758,65	43 825,58	16 742,89
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	208 930,10	165 282,29	258 980,34	229 791,00	192 772,57
Rahat ja pankkisaamiset	32 663,08	64 876,09	87 924,15	133 185,08	63 658,25
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	241 593,18	230 158,38	346 904,49	362 976,08	256 430,82
VASTAAVAT YHTEENSÄ	599 484,05	704 847,31	982 615,89	982 669,19	709 870,10
VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
Osakepääoma	10 800,00	10 800,00	10 800,00	10 800,00	10 800,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	177 638,52	290 604,01	203 743,03	158 234,12	36 150,74
Osingonjako	16 956,00	27 000,00	19 305,00	15 000,00	4 185,00
Tilikauden voitto (tappio)	-88 853,21	-85 965,49	106 165,98	60 508,91	126 268,38
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	82 629,31	188 438,52	301 404,01	214 543,03	169 034,12
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen vieras pääoma	14 865,00	49 363,94	134 208,50	178 102,96	115 539,83
Pitkäaikainen vieraspääoma yhteensä	14 865,00	49 363,94	134 208,50	178 102,96	115 539,83
Lyhytaikainen vieraspääoma					
Lainat rahoituslaitoksilta	67 201,94	82 171,26	163 898,30	165,420,25	141 468,55
Ostovelat	60 648,39	52 931,53	43 366,77	59 663,97	54 731,74
Muut velat	244 142,95	217 308,79	211 511,23	232 632,90	164 801,42
Siirtovelat	129 996,46	114 633,27	128 227,08	132 306,08	64 294,44
Lyhytaikainen vieraspääoma yhteensä	501 989,74	467 044,85	547 003,38	590 023,20	425 296,15
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	516 854,74	516 408,79	681 211,88	768 126,16	540 835,98
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	599 484,05	704 847,31	982 615,89	982 669,19	709 870,10

Liite 3. Oikaistu tuloslaskelma tilikausilta 2006-2010

OIKAISTU TULOSLASKELMA	1.4.2010- 31.3.2011	1.4.2009- 31.3.2010	1.4.2008- 31.3.2009	1.4.2007- 31.3.2008	1.4.2006- 31.3.2007
LIIKEVAIHTO	1 220 925,80	945 846,99	1 991 468,24	1 716 578,50	1 549 436,36
Liiketoiminnan muut tuotot	1 500,00				
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT YHTEENSÄ	1 222 425,80	945 846,99	1 991 468,24	1 716 578,50	1 549 436,36
Aine ja tarvikkeikäyttö	596 950,88	404 289,22	712 601,51	608 035,62	497 128,47
Ulkopuoliset palvelut	220,00		2 783,76	82 378,63	60 826,88
Henkilöstökulut	439 525,00	359 641,79	660 109,33	518 093,88	462 607,19
Laskennallinen palkkorjaus					
Liiketoiminnan muut kulut	171 461,50	130 261,75	235 019,27	199 747,66	184 981,70
Valmisteveraston lisäys/vähennys					
KÄYTTÖKATE	14 268,42	51 654,23	380 954,37	308 322,71	343 892,12
Suunnitelmien mukaiset poistot	89 998,06	119 022,47	211 903,82	207 269,92	151 305,50
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä					
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset					
LIIKETULOS	-75 729,64	-67 368,24	169 050,55	101 052,79	192 586,62
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista					
Muut korko- ja rahoitustuotot	98,53	373,52	1 403,68	627,77	93,31
Korkokulut ja muut rahoituskulut	13 222,10	18 970,77	26 960,77	19 878,44	22 049,00
Kurssierot					
arvonalentumiset					
Välittömät verot			37 327,48	21 293,21	44 362,55
NETTOTULOS	-88 853,21	-85 965,49	106 165,98	60 508,91	126 268,38
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
KOKONAISTULOS	-88 853,21	-85 965,49	106 165,98	60 508,91	126 268,38
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Vapaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Laskennallinen palkkorjaus					
Käyvän arvon muutokset					
Muut tuloksen oikaisut					
TILIKAUDEN TULOS	-88 853,21	-85 965,49	106 165,98	60 508,91	126 268,38

Liite 4. Oikaistu tase tilikausilta 2006-2010

OIKAISTU TASE	1.4.2010- 31.3.2011	1.4.2009- 31.3.2010	1.4.2008- 31.3.2009	1.4.2007- 31.3.2008	1.4.2006- 31.3.2007
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Kehittämismenot					
Liikearvo					
Muut aineettomat hyödykkeet	700,38	1 400,81	2 101,24	2 801,67	4 441,11
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	700,38	1 400,81	2 101,24	2 801,67	4 441,11
Maa- ja vesialueet					
Rakennukset ja rakennelmat					
Koneet ja kalusto	357 190,49	473 288,12	633 610,16	616 891,44	448 998,17
Muut aineelliset hyödykkeet					
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	357 190,49	473 288,12	633 610,16	616 891,44	448 998,17
Sisäiset osakkeet ja osuudet					
Muut saamiset ja sijoitukset					
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä					
Leasingvastuukanta					
VAIHTUVAT VASTAAVAT	357 890,87	474 688,93	635 711,40	619 693,11	453 439,28
Aineet ja tarvikkeet					
Keskeneräiset tuotteet					
Valmiit tuotteet					
Muu vaihto-omaisuus					
Vaihto-omaisuus yhteensä					
Myyntisaamiset	193 375,90	151 035,39	220 221,69	185 965,42	176 029,68
Sisäiset myyntisaamiset					
Muut sisäiset saamiset					
Muut saamiset	15 554,20	14 246,90	38 758,65	43 825,58	16 742,89
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	208 930,10	165 282,29	258 980,34	229 791,00	192 772,57
Rahat ja rahoitusarvopaperit	32 663,08	64 876,09	87 924,15	133 185,08	63 658,25
VASTAAVAA YHTEENSÄ	599 484,05	704 847,31	982 615,89	982 669,19	709 870,10
OIKAISTU TASE					
OMA PÄÄOMA					
Osake- tai muu peruspääoma	10 800,00	10 800,00	10 800,00	10 800,00	10 800,00
Ylikurssi- ja arvonorotusraho					
Käyvän arvon rahasto					
Muut rahastot					
Kertyneet voittovarot	160 682,52	263 604,01	184 438,03	143 234,12	31 965,74
Tilikauden tulos	-88 853,21	-85 965,49	106 165,98	60 508,91	126 268,38
Pääomalaikat					
Taseen omapääoma yhteensä	82 629,31	188 438,52	301 404,01	214 543,03	169 034,12
Poistoero					
Vapaaehtoiset varaukset					
Poistoero ja varaukset yhteensä					

Oman pääoman oikaisut					
Oikaistu omapääoma yhteensä	82 629,31	188 438,52	301 404,01	214 543,03	169 034,12
VIERAS PÄÄOMA					
Pääomalainat					
Lainat rahoituslaitoksilta	14 865,00	49 363,94	134 208,50	178 102,96	115 539,83
Eläkelainat					
Saadut ennakot					
Sisäiset velat					
Muut pitkäaikaiset velat					
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	14 865,00	49 363,94	134 208,50	178 102,96	115 539,83
Laskennallinen verovelka					
Pakolliset varaukset					
Leasingvastuukanta					
Korolliset lyhytaikaiset velat	311 344,89	299 480,05	375 409,53	398 053,15	306 269,97
Saadut ennakot					
Ostovelat	60 648,39	52 931,53	43 366,77	59 663,97	54 731,74
Sisäiset ostovelat					
Muut sisäiset korottomat velat					
Muut korottomat ja lyhytaikaiset velat	129 996,46	114 633,27	128 227,08	132 306,08	64 294,44
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	501 989,74	467 044,85	547 003,38	590 023,20	425 296,15
Oikaistu vieraspääoma yhteensä	516 854,74	516 408,79	681 211,88	768 126,16	540 835,98
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	599 484,05	704 847,31	982 615,89	982 669,19	709 870,10

Liite 5. Prosenttimuotoinen tilinpäätös tilikausilta 2006-2010

TUOSLASKELMA	1.4.2010- 31.3.2011	1.4.2009- 31.3.2010	1.4.2008- 31.3.2009	1.4.2007- 31.3.2008	1.4.2006- 31.3.2007
LIIVEVAIHTO	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Materiaalit ja palvelut					
Aineet atrvikkeet ja tavarat	48,77 %	42,53 %	35,65 %	35,33 %	31,97 %
Ostojen oikaisuerät	0,12 %	0,21 %	0,13 %	0,09 %	0,12 %
Ostot tilikauden aikana yhteensä	48,89 %	42,74 %	35,78 %	35,42 %	32,08 %
Ulkopuoliset palvelut					
Alihankinta	0,02 %		0,14 %	4,80 %	3,76 %
Vuokrattu työvoima					0,17 %
Ulkopuoliset palvelut yhteensä			0,14 %	4,80 %	3,93 %
Materiaalit ja palvelut yhteensä	48,91 %	42,74 %	35,92 %	40,22 %	36,01 %
Henkilöstökulut					
Työntekijöiden palkat ja palkkiot	25,94 %	26,49 %	23,98 %	21,72 %	23,18 %
Osakkaiden ja omaisten palkat	2,95 %	3,87 %	2,17 %	2,16 %	0,39 %
Palkat ja palkkiot yhteensä	28,89 %	30,36 %	26,15 %	23,88 %	23,57 %
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	5,16 %	5,23 %	4,18 %	3,87 %	3,86 %
Muut henkilösivukulut	1,95 %	2,43 %	2,81 %	2,43 %	2,43 %
Henkilöstökulut yhteensä	36,00 %	38,02 %	33,15 %	30,18 %	29,86 %
Poistot ja arvonalentumiset	7,37 %	12,58 %	10,64 %	12,07 %	9,77 %
Liiketoiminnan muut kulut	14,04 %	13,77 %	11,80 %	11,64 %	11,94 %
LIIVEVOITTO	-6,20 %	-7,12 %	8,49 %	5,89 %	12,43 %
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut korko ja rahoitustuotot	0,01 %	0,04 %	0,07 %	0,04 %	0,01 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	1,08 %	2,01 %	1,35 %	1,16 %	1,42 %
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	1,07 %	1,97 %	1,28 %	1,12 %	1,42 %
VOITTO/TAPPIO ENNEN					
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-7,28 %	-9,09 %	7,21 %	4,77 %	11,01 %
Tilinpäätössiirrot					
Koneiden ja kaluston poistoeron muutos					
Tuloverot			1,87 %	1,24 %	2,86 %
TILIKAUDEN VOITTO	-7,28 %	-9,09 %	5,33 %	3,52 %	8,15 %

TO/TAPPIO					
-----------	--	--	--	--	--

TASE	1.4.2010- 31.3.2011	1.4.2009- 31.3.2010	1.4.2008- 31.3.2009	1.4.2007- 31.3.2008	1.4.2006- 31.3.2007
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet					
Muut pitkävaikutteiset menot	0,12 %	0,20 %	0,21 %	0,29 %	0,63 %
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	0,12 %	0,20 %	0,21 %	0,29 %	0,63 %
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja kalusto	59,58 %	67,15 %	64,48 %	62,78 %	63,25 %
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	59,58 %	67,15 %	64,48 %	62,78 %	63,25 %
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	59,70 %	67,35 %	64,70 %	63,06 %	63,88 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Saamiset					
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	32,26 %	21,43 %	22,41 %	18,92 %	24,80 %
Siirtosaamiset	2,59 %	2,02 %	3,94 %	4,46 %	2,36 %
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	34,85 %	23,45 %	26,36 %	23,38 %	27,16 %
Rahat ja pankkisaamiset	5,45 %	9,20 %	8,95 %	13,55 %	8,97 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.	40,30 %	32,65 %	35,30 %	36,94 %	36,12 %
VASTAAVAT YHTEENSÄ	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
Osakepääoma	1,80 %	1,53 %	1,10 %	1,10 %	1,52 %
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	29,63 %	41,23 %	20,73 %	16,10 %	5,09 %
Osingonjako	2,83 %	3,83 %	1,96 %	1,53 %	0,59 %
Tilikauden voitto (tappio)	-14,82 %	-12,20 %	10,80 %	6,16 %	17,79 %
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	13,78 %	26,73 %	30,67 %	21,83 %	23,81 %
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen vieras pääoma	2,48 %	7,00 %	13,66 %	18,12 %	16,28 %
Pitkäaikainen vieraspääoma yhteensä	2,48 %	7,00 %	13,66 %	18,12 %	16,28 %
Lyhytaikainen vieraspääoma					
Lainat rahoituslaitoksilta	11,21 %	11,66 %	16,68 %	16,83 %	19,93 %

Ostovelat	10,12 %	7,51 %	4,41 %	6,07 %	7,71 %
Muut velat	40,73 %	30,83 %	21,53 %	23,67 %	23,22 %
Siirtovelat	21,68 %	16,26 %	13,05 %	13,46 %	9,06 %
Lyhytaikainen vieraspääoma yhteensä	83,74 %	66,26 %	55,67 %	60,04 %	59,91 %
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	86,22 %	73,27 %	69,33 %	78,17 %	76,19 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Liite 6. Trendianalyysi tilikausilta 2006-2010

TULOSLASKELMA	1.4.2010- 31.3.2011	1.4.2009- 31.3.2010	1.4.2008- 31.3.2009	1.4.2007- 31.3.2008	1.4.2006- 31.3.2007
LIKEVAIHTO	78,80 %	61,04 %	128,53 %	110,79 %	100 %
Materiaalit ja palvelut					
Aineet ainevälikkeet ja tavarat	120,22 %	81,22 %	143,33 %	122,44 %	100 %
Ostojen oikaisuerät	80,39 %	109,07 %	147,13 %	86,01 %	100 %
Ostot tilikauden aikana yhteensä	120,08 %	81,32 %	143,34 %	122,31 %	100 %
Ulkopuoliset palvelut					
Alihankinta	0,38 %	0,00 %	4,78 %	141,40 %	100 %
Vuokrattu työvoima					
Ulkopuoliset palvelut yhteensä	0,00 %	0,00 %	4,58 %	135,43 %	100 %
Materiaalit ja palvelut yhteensä	107,03 %	72,46 %	128,22 %	123,74 %	100 %
Henkilöstökulut					
Työntekijöiden palkat ja palkkiot	88,18 %	69,77 %	132,98 %	103,81 %	100 %
Osakkaiden ja omaisten palkat	600,00 %	610,00 %	720,00 %	619,33 %	100 %
Palkat ja palkkiot yhteensä	96,59 %	78,65 %	142,63 %	112,28 %	100 %
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	105,25 %	82,66 %	139,21 %	111,05 %	100 %
Muut henkilösivukulut	63,39 %	61,15 %	148,84 %	110,76 %	100 %
Henkilöstökulut yhteensä	18,77 %	77,74 %	142,69 %	111,99 %	100 %
Poistot ja arvonalentumiset	59,48 %	78,66 %	140,05 %	136,99 %	100 %
Liiketoiminnan muut kulut	92,69 %	70,42 %	127,05 %	107,98 %	100 %
LIKEVOITTO	-39,32 %	-34,98 %	87,78 %	52,47 %	100 %
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut korko ja rahoitustuotot	105,59 %	400,30 %	1504,32 %	672,78 %	100 %
Korkokulut ja muut rahoitusku-	59,97 %	86,04 %	122,28 %	90,16 %	100 %

lut					
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	59,77 %	84,70 %	116,40 %	87,68 %	100 %
VOITTO/TAPPIO ENNEN					
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-52,07 %	-50,38 %	84,10 %	47,94 %	100 %
Tilinpäätössiirrot					
Koneiden ja kaluston poistoeron muutos					
Tuloverot	0,00 %	0,00 %	84,14 %	48,00 %	100 %
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	-70,37 %	-68,08 %	84,08 %	47,92 %	100 %

	1.4.2010- 31.3.2011	1.4.2009- 31.3.2010	1.4.2008- 31.3.2009	1.4.2007- 31.3.2008	1.4.2006- 31.3.2007
TASE					
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet					
Muut pitkävaikutteiset menot	15,77 %	31,54 %	47,31 %	63,08 %	100 %
Aineettomat hyödykkeet yht.	15,77 %	31,54 %	47,31 %	63,08 %	100 %
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja kalusto	79,55 %	105,41 %	141,12 %	137,39 %	100 %
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	79,55 %	105,41 %	141,12 %	137,39 %	100 %
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	78,93 %	104,69 %	140,20 %	136,67 %	100 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Saamiset					
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	109,85 %	85,80 %	125,10 %	105,64 %	100 %
Siirtosaamiset	92,90 %	85,09 %	231,49 %	261,76 %	100 %
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	108,38 %	85,74 %	134,35 %	119,20 %	100 %
Rahat ja pankkisaamiset	51,31 %	101,91 %	138,12 %	209,22 %	100 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	94,21 %	89,75 %	135,28 %	141,55 %	100 %
VASTAAVAT YHTEENSÄ	84,45 %	99,29 %	138,42 %	138,43 %	100 %

VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
Osakepääoma	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100 %
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	491,38 %	803,87 %	563,59 %	437,71 %	100 %
Osingonjako	405,16 %	645,16 %	461,29 %	358,42 %	100 %
Tilikauden voitto (tappio)	-70,37 %	-68,08 %	84,08 %	47,92 %	100 %
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	48,88 %	111,48 %	178,31 %	126,92 %	100 %
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen vieras pääoma	12,87 %	42,72 %	116,16 %	154,15 %	100 %
Pitkäaikainen vieraspääoma yht.	12,87 %	42,72 %	116,16 %	154,15 %	100 %
Lyhytaikainen vieraspääoma					
Lainat rahoituslaitoksilta	47,50 %	58,08 %	115,85 %	116,93 %	100 %
Ostovelat	110,81 %	96,71 %	79,24 %	109,01 %	100 %
Muut velat	148,14 %	131,86 %	128,34 %	141,16 %	100 %
Siirtovelat	202,19 %	178,29 %	199,44 %	205,78 %	100 %
Lyhytaikainen vieraspääoma yhteensä	118,03 %	109,82 %	128,62 %	138,73 %	100 %
VIERAS PÄÄOMA YHT.	95,57 %	95,48 %	125,96 %	142,03 %	100 %
VASTATTAVAA YHT.	84,45 %	99,29 %	138,42 %	138,43 %	100%

Liite 7. Lasketut tunnusluvut vuosilta 2006-2010.

Käyttökateprosentti 06/07

$$100 \times \frac{343\,892,12}{1\,549\,436,36} = 22,19$$

Käyttökateprosentti 07/08

$$100 \times \frac{308\,322,71}{1\,716\,578,50} = 17,96$$

Käyttökateprosentti 08/09

100 x	$\frac{380\,954,37}{1\,991\,468,24}$	19,13
-------	--------------------------------------	-------

Käyttökateprosentti 09/10

100 x	$\frac{51\,654,23}{945\,846,99}$	5,46
-------	----------------------------------	------

Käyttökateprosentti 10/11

100 x	$\frac{14\,268,42}{1\,222\,425,80}$	1,17
-------	-------------------------------------	------

Nettotulosprosentti 06/07

100 x	$\frac{126\,268,38}{1\,549\,436,36}$	8,15
-------	--------------------------------------	------

Nettotulosprosentti 07/08

100 x	$\frac{60\,508,91}{1\,716\,578,50}$	3,52
-------	-------------------------------------	------

Nettotulosprosentti 08/09

100 x	$\frac{143\,493,46}{1\,991\,468,24}$	7,21
-------	--------------------------------------	------

Nettotulosprosentti 09/10

100 x	$\frac{-85\,965,49}{945\,846,99}$	-9,09
-------	-----------------------------------	-------

Nettotulosprosentti 10/11

100 x	$\frac{-88\,853,21}{1\,222\,425,80}$	-7,27
-------	--------------------------------------	-------

Kokonaispääomantuottoprosentti 06/07

$$100 \times \frac{192679,93}{678104,875} = 28,41$$

Kokonaispääomantuottoprosentti 07/08

$$100 \times \frac{101680,56}{846269,645} = 12,02$$

Kokonaispääomantuottoprosentti 08/09

$$100 \times \frac{170454,23}{982492,54} = 17,35$$

Kokonaispääomantuottoprosentti 09/10

$$100 \times \frac{-}{\frac{66994,72}{843581,6}} = -7,94$$

Kokonaispääomantuottoprosentti 10/11

$$100 \times \frac{-75631,11}{652165,68} = -11,60$$

Omavaraisuusaste 06/07

$$100 \times \frac{169\,034,12}{709\,870,10} = 23,81$$

Omavaraisuusaste 07/08

$$100 \times \frac{214\,543,03}{982\,669,19} = 21,83$$

Omavaraisuusaste 08/09

100 x	<u>301 404,01</u>	30,67
	982 615,89	
<i>Omavaraisuusaste 09/10</i>		
100 x	<u>188 438,52</u>	26,73
	704 847,31	
<i>Omavaraisuusaste 10/11</i>		
100 x	<u>82 629,31</u>	13,78
	599 484,05	
<i>Käyttöpääoma% 06/07</i>		
100 x	<u>121 297,94</u>	7,83
	1 549 436,36	
<i>Käyttöpääoma% 07/08</i>		
100 x	<u>126 301,45</u>	7,36
	1 716 578,50	
<i>Käyttöpääoma% 08/09</i>		
100 x	<u>176 854,92</u>	8,88
	1 991 468,24	
<i>Käyttöpääoma% 09/10</i>		
100 x	<u>98 103,86</u>	10,37
	945 846,99	
<i>Käyttöpääoma% 10/11</i>		
100 x	<u>132 727,51</u>	10,87
	1 220 925,80	
<i>Current ratio 06/07</i>		
	<u>256 430,82</u>	0,60

425 296,15	
<i>Current ratio 07/08</i>	
362 976,08	
590 023,20	0,62
<i>Current ratio 08/09</i>	
346 904,49	
547 003,38	0,63
<i>Current ratio 09/10</i>	
230 158,38	
467 044,85	0,49
<i>Current ratio 10/11</i>	
241 593,18	
501 989,74	0,48